

TALLINNA TEHNIKAÜLIKOOL

Majandusteaduskond

Ärikorralduse instituut

Darja Han

**SÄÄSTVA ARENGU EESMÄRKIDE ELLUVIIMINE EESTI
ETTEVÕTETES RAAMATUPIDAJA PILGU LÄBI**

Bakalaureusetöö

Õppekava TABB, peeriala Majandusarvestus

Juhendaja: Natalie Aleksandra Gurvitš-Suits

Tallinn 2022

Deklareerin, et olen koostanud lõputöö iseseisvalt ja olen viidanud kõikidele töö koostamisel kasutatud teiste autorite töödele, olulistele seisukohtadele ja andmetele, ning ei ole esitanud sama tööd varasemalt ainepunktide saamiseks. Töö pikkuseks on 6022 sõna sissejuhatusest kuni kokkuvõtte lõpuni.

Darja Han

(allkiri, kuupäev)

Üliõpilase kood: 193846TABB

Üliõpilase e-posti aadress: trof.darja@gmail.com

Juhendaja: Natalie Aleksandra Gurvitš-Suits:

Töö vastab kehtivatele nõuetele

.....

(allkiri, kuupäev)

Kaitsmiskomisjoni esimees:

Lubatud kaitsmisele

.....

(nimi, allkiri, kuupäev)

SISUKORD

LÜHIKOKKUVÕTE	5
SISSEJUHATUS	6
1. ÜRO SÄÄSTVA ARENGU EESMÄRGID JA SÄÄSTVA ARENGU PROGRAMMI PRAKTILINE RAKENDAMINE	8
1.1. Säästva arengu kontseptsioon ja eesmärgid	8
1.2. Arengutrendid säästva arengu eesmärkide elluviimisel Eestis	10
1.3. Säästva arengu kontseptsiooni tähtsus ettevõtlusele	12
1.4. Raamatupidajate panus säästva arengu eesmärkide saavutamisse	13
2. METOODIKA, ARUTELU JA LÕPPMÄRKUSED	17
2.1. Uurimismeetodid ja valem	17
2.2. Andmed ja uuringu tulemused	19
2.3. Tulemuste analüüs ja soovitused	23
2.3.1. Tulemuste analüüs	23
2.3.2. Kaotada vaesus	24
2.3.3. Sooline võrdõiguslikkus	25
2.3.4. Kvaliteetne haridus	26
2.3.5. Inimväärne töö ja majanduskasv	26
2.3.6. Ebavõrdsuse vähendamine	27
2.3.7. Vastutustundlik tarbimine ja tootmine	28
2.3.8. Kliimameetmed	29
2.3.9. Rahu, õiguskaitse ja tugevad institutsioonid	29
2.3.10. Üleilmne koostöö eesmärkide saavutamiseks	30
KOKKUVÕTE	32
SUMMARY	33
KASUTATUD ALLIKATE LOETELU	34
LISAD	38
Lisa 1. Intervjuu küsimused ja vastused	38
Lisa 2. Intervjuu küsimused ja vastused	39
Lisa 3. Intervjuu küsimused ja vastused	40
Lisa 4. Intervjuu küsimused ja vastused	42
Lisa 5. Intervjuu küsimused ja vastused	43
Lisa 6. Intervjuu küsimused ja vastused	44
Lisa 7. Intervjuu küsimused ja vastused	45
Lisa 8. Intervjuu küsimused ja vastused	46
Lisa 9. Intervjuu küsimused ja vastused	47

Lisa 10. Intervjuu küsimused ja vastused.....	48
Lisa 11. Lihtlitsents	49

LÜHIKOKKUVÕTE

Käesolev lõputöö on pühendatud ettevõttesiseste raamatupidajate jätkusuutliku arengu eesmärkide küsimuste uurimisele. Uuringu eesmärk on välja selgitada, mil määral raamatupidajad mõistavad ja teadvustavad säästva arengu eesmärkide elluviimise olulisust nii ettevõtte, kus nad töötavad, kui ka Eesti majanduse arengule tervikuna. Töö praktiline osa on pühendatud mitmete Eesti ettevõtete raamatupidajate anonüümsele küsitlusele. Saadud andmete analüüsi põhjal on välja töötatud praktilised soovitusel, mille alusel saavad raamatupidajad panustada ÜRO platvormil välja kuulutatud Eesti ettevõtete säästva arengu eesmärkide saavutamisse. Lisaks analüüsitakse käesolevas lõputöös säästva arengu eesmärkide elluviimise protsessi hetkeseisu Eesti ettevõtete raamatupidajate poolt. Selgitatakse, millise panuse annavad raamatupidajad täna käsitletavas küsimuses. Samuti käsitletakse käesoleva töö raames küsimust, millist kasu saavad Eesti ettevõtted nii materiaalses kui mittemateriaalses mõttes säästva arengu eesmärkide elluviimise protsessis. Eesti ettevõtete säästva arengu eesmärkide praktilise elluviimise raames pööratakse tähelepanu raamatupidamisgruppide töötajate isiklikule hüvele. Lõputöö sisaldab teoreetilist alust, mis koosneb ÜRO säästva arengu eesmärkide endi üksikasjalikust käsitlemisest, säästva arengu eesmärkide elluviimise hetkesuundadest Eestis, ettevõtluse ja vaadeldavate eesmärkide seoste analüüsist. Samuti viidi töö raames läbi praktiline uuring intervjuumeetodil, kus küsitleti 10 raamatupidajana töötavat inimest nende pühendumise säästva arengu eesmärkidele Eesti ettevõtetes töötades. Vastavalt teoreetiliste ja praktiliste uuringute tulemustele tehti vastavad järeldused, anti praktilised soovitusel raamatupidajate panuse suurendamiseks säästva arengu programmi elluviimisel. Soovitusel on üksikasjalikult esitatud konkreetsete näidetega.

Märksõnad: säästev areng, raamatupidajad, Eesti ettevõtted, säästva arengu eesmärgid.

SISSEJUHATUS

ÜRO raames avalikkuse ette toodud säästva arengu eesmärkide olulisust on raske üle hinnata. Tänapäeva kiiresti muutuv maailmas kasvavad globaliseerumis- ja integratsiooniprotsessid. Kuid samal ajal on erinevate majanduslike ja sotsiaalsete institutsioonide vahel piisav lahknevus. Säästva arengu eesmärkide praktiline elluviimine aitab stabiliseerida maailma olukorda nii poliitilises ja sotsiaalses kui ka majanduslikus tegevusvaldkonnas. Säästev areng kõikides maailma piirkondades on stabiilsuse, turvalisuse ja heaolu tagatis kogu maailma kogukonnale.

Säästva arengu eesmärkide praktiline elluviimine on nii öelda ülemaailmne väljakutse. See lahendatakse piirkondlike ja kohalike gruppide kaasamisega protsessi, sealhulgas konkreetsete ettevõtte ja erineva profiiliga organisatsioonid. See kehtib iga riigi kohta maailmas. Nii pole Eesti ka erand. Eesti riik on Euroopa Liidu liikmena andnud ja annab tõsise panuse üldisesse majanduslikku ja sotsiaalsesse arengusse. Selles osas on suur tähtsus Eesti ettevõtete tegevusel, mis tegutsevad nii kodu- kui välisurgudel.

Ükski täisväärtuslik ettevõtte ei saa hakkama ilma raamatupidajateta. Samas on selliste töötajate tähtsus suur mitte ainult otsese töö osas, mis on seotud organisatsiooni finantssuuna juhtimisega, vaid ka raamatupidaja töö Eesti ettevõttes on oluline võtmelüli organisatsiooni jätkusuutliku arengu protsessis. Säästva arengu eesmärkide praktilise elluviimise kiirus ja kvaliteet sõltuvad suuresti raamatupidajast. Ja see puudutab nii ettevõtet ennast, milles raamatupidaja töötab, kui ka Eesti riigi majandust.

Hetkel on Eestis väga vähe usaldusväärset infot Eesti ettevõtete panusest säästva arengu eesmärkide saavutamisse. Veel vähem on infot erineva profiiliga organisatsioonide raamatupidajate panuse kohta sellisesse töösse. Käesolev uuring aitab neid teabelünki täita.

Eesti ettevõtete raamatupidajad saavad ettevõtete jätkusuutlikule arengule kaasa aidata mitmekülgset. Peamine on teadlikkus oma võimetest selles protsessis, teadmine reaalsetest mehhanismidest, mis aitavad kaasa säästvale arengule. Seetõttu on soovitatav läbi viia põhjalik teoreetiline analüüs säästva arengu põhimõtetest, samuti analüüsida Eesti ettevõtete raamatupidajate hetkeseisu.

Töö eesmärk on välja selgitada, kuivõrd on raamatupidajad ja teised Eesti ettevõtete finantstöötajad teadlikud Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni (ÜRO) säästva arengu eesmärkide (SDGs) elluviimise olulisusest ettevõtete raames, kus nad töötavad. Samuti on vaja välja selgitada valdkonnad, milles Eesti organisatsioonide raamatupidajad saaksid suurendada oma kaasatust säästva arengu eesmärkide praktilisesse elluviimisse.

Tööülesanded:

- uurida usaldusväärseid kirjandusallikaid ÜRO säästva arengu eesmärkide kohta, raamatupidajate panuse olulisust nende elluviimisel;
- võta kokku ÜRO säästva arengu eesmärkide teoreetilised alused, raamatupidajate panuse nende praktilisse elluviimisse;
- analüüsida hetkeolukorda Eesti ettevõtete raamatupidajate pühendumuse praktilistele tegevustele ÜRO säästva arengu eesmärkide elluviimiseks organisatsioonides;
- selgitada välja parimad viisid, anda soovitusi Eesti ettevõtete raamatupidajate osaluse suurendamiseks ÜRO säästva arengu eesmärkide elluviimisel.

Uurimismeetodid: analüütiline meetod (teoreetilise materjali analüüs), statistiline meetod (Eesti ettevõtete töötajate ankeetküsitlus).

Käesoleva lõputöö teoreetilises osas käsitletakse ÜRO säästva arengu eesmäärke. Kõigi 17 eesmärgi kontseptsioon on antud. Samuti on uuritud säästva arengu eesmärkide elluviimise arengusuundi Eestis. Kogutud ja analüüsitud teabe põhjal tehti vastavad järeldused. Töö praktilises osas kirjeldatakse üksikasjalikult uurimismeetodit, antakse informatsioon statistilise valimi kohta ning illustreerivat materjali kasutades küsitluse tulemused. Praktilise osa viimastes osades on arutelu ja lõppsõna ning soovitusel Eesti ettevõtete raamatupidajate osaluse suurendamiseks ÜRO säästva arengu eesmärkide elluviimisel.

1. ÜRO SÄÄSTVA ARENGU EESMÄRGID JA SÄÄSTVA ARENGU PROGRAMMI PRAKTLINE RAKENDAMINE

1.1. Säästva arengu kontseptsioon ja eesmärgid

Globaalse majandussüsteemi areng, mis hõlmab paljusid maailma piirkondi, on toonud kaasa põhimõttelisi struktuurseid muutusi sotsiaalses, ökoloogilises ja isegi moraalses keskkonnas kogu planeedil. Rõhuasetus maksimaalse võimaliku kasumi saamisele, võimalike kulude minimeerimisele on paljudes maailma riikides toonud kaasa enneolematuid keskkonnaprobleeme ja sotsiaalset ebavõrdsust. Sellega seoses juhivad paljud teadlased avalikkuse tähelepanu sellele, kui oluline on uuel aastatuhandel inimühiskonna arengut puudutavate peamiste lähenemisviiside läbivaatamine. Samal ajal peaks säästva arengu kontseptsioon olema põimitud uue maailma alustesse. (Grupta, Vegelin, 2016)

Säästev areng on selline sotsiaal- ja majandussüsteemi täiustamine, mis minimeerib globaalsete ohtude ilminguid ja riske, et tagada kogu inimkonna turvalisus. Põhirõhk tehakse säästva ja harmoonilise tasakaalu loomisel majanduse, ühiskonna ja keskkonnakomponentide vahel. (Halisçelik, Soytaş, 2019)

Niinimetatud säästva arengu eesmärgid (SDG) sõnastati asendama varasemaid aastatuhande arengueesmäärke (MDG). Viimaseid esitleti avalikkusele 2000. aastal ja neid toetasid 146 riigi delegaadid, kes olid esindatud ÜROs. Aastatuhande arengueesmärgid on ära tasunud. Nende eesmärkide elluviimise 15 aasta jooksul on äärmine vaesus osaliselt taandunud (vähenenud 2 korda), HIV-i haigestumine on langenud 40%. Need on tõepoolest märkimisväärsed saavutused, kuid viimaste aastakümnete majandusmuutused maailmamajanduses on tekitanud uusi säästva arengu küsimusi. (United Nations, 2015a)

Vaatamata tehtud edusammudele on saavutatavad kestliku arengu eesmärgid veelgi ambitsioonikamad. See on oluline, sest esimest korda oma ajaloos on inimkond silmitsi seisnud uskumatult keeruliste väljakutsetega, millest paljud on oma olemuselt antropogeensed. Ajakohastatud säästva arengu eesmärgid (SDG) määratleti arvukate rahvusvaheliste läbirääkimiste tulemusena, milles osalesid erinevate inimtegevuse valdkondade eksperdid. (United Nations, n.d.) Lisaks intervjuueriti ja küsitleti miljoneid inimesi erinevatest maailma riikidest.

Kestliku arengu eesmärkide kallal töötamise käigus võeti soovitud kompromisside saavutamiseks arvesse etnoste soove. Ainult sellise lähenemisega on võimalik konsensus erinevate majanduslike ja sotsiaalsete rühmade vahel. (Lans et al. 2013)

2015. aasta septembris ÜRO Peaassamblee poolt vastu võetud globaalse majandussüsteemi kavandatava ümberkujundamise, säästva arengu tegevuskava koosneb 17 eesmärgist, mis kirjeldavad arvukaid ülesandeid globaalse süsteemi parandamiseks kuni 2030. aastani. See dokument on vaadeldava küsimuse jaoks ülioluline. (United Nations, 2015a)

Mahukas dokument sisaldab arvukalt säästva arengu plaane. See peaks lõpuks ühendama valitsusstruktuurid, ettevõtted, kodanikuühiskonna ja üksikisikud globaalsete probleemide lahendamiseks. Viimaste hulgas on olulisemad ebavõrdsus, relvastatud konfliktid, vaesus, nälg ja laialt levinud haigused. (Guthrie, 2018) Maailma üldsusele pakutud kestliku arengu eesmärgid hõlmavad kõiki inimtegevuse valdkondi. Samas ei tehta vahet arenenud riikide ja nende tehnoloogilise ja sotsiaalse arengu teed alles alustavate riikide vahel. Programm näeb ette eranditult kõigi globaalse majandus- ja sotsiaalse protsessi subjektide huvide arvestamise. (Beddington, Unerman, 2018) Allpool (vt Joonis 1) on 17 säästva arengu eesmärki.

Joonis 1. Säästva arengu eesmärkide eestikeelsed logod
Allikas: Riigikantselei (2022)

Igal 17 eesmärgil on mitu eesmärki ja iga 169 eesmärgi saavutamist mõõdetakse 232 näitaja abil. Näiteks 12. eesmärk „Vastutustundlik tarbimine ja tootmine“ omab 11 ülesandeid. Üks neist on 12,3 „2030. aastaks poole võrra vähendada ülemaailmset toiduraiskamist inimese kohta jaemüügi- ja tarbijatasandil ning vähendada toidu raiskamist kogu tootmis- ja tarneahelas, sealhulgas koristusjärgseid kadusid“ ning edusammude mõõtmise indikaator on 12,3,1. “Gloaalne toitumiskaotuse indeks” (United Nations, 2015b).

Kõik need eesmärgid ei saa toimida üksteist välistaval viisil, kuna igäüks neist võib mõjutada mitmeid teisi ja omakorda olla nende poolt mõjutatud. See tähendab, et eesmärkide vaheline seos võib olla kas positiivne või negatiivne ning oluline on jälgida, et edasimineku ühe eesmärgi poole ei toimuks teise arvelt. (Nilsson et al. 2018)

Sotsiaalmeedia ja avatus on andnud olulise panuse säästvasse arengusse. Tänapäeval saab iga inimene sisu luua ja see levib hetkega, mistõttu suuri keskkonnakataastroofe või sotsiaalse ebavõrdsuse tegusid ei ole võimalik varjata – kõik saab võimalikult avalikuks. Selle tulemusena on inimeste teadlikkus üle maailma viinud selleni, et säästvast arengust on saanud osa meie elust ning see on loonud päevakava mitte ainult riikidele ja rahvusvahelistele organisatsioonidele, vaid ka ettevõtetele. ÜRO deklareeritud säästva arengu eesmäärke tuuakse iga päevaga üha aktiivsemalt ettevõtete, sealhulgas Eesti omade arengustrateegiasse.

1.2. Arengutrendid säästva arengu eesmärkide elluviimisel Eestis

Olukorda Eestis deklareeritud säästva arengu eesmärkide praktilisel elluviimisel võib üldiselt nimetada soodsaks. Seda fakti võib illustreerida asjaoluga, et 2019. aasta lõpus oli riik ülemaailmse säästva arengu indeksi edetabelis 10. kohal. Samas selgitati välja eriti edukad valdkonnad, milles Eesti näitas enim edasiminekut. Nendeks on näiteks kodanike tervise ja haridussüsteemi piisavalt kõrge kaitse, tööpuuduse taseme minimeerimine riigis. Lisaks on Eestis olulise arengu saavutanud süsteemid, mis võimaldavad kasutada taastuvaid energiaallikaid kodumaisteks vajadusteks. (Riigikantselei, 2022)

Siiski on mitmeid valdkondi, kus tööd tuleb intensiivsem teha. Näitena veelgi püsib soolise võrdõiguslikkuse küsimus palkades. Kuigi meeste ja naiste palgalõhe on vähenenud, on see näitaja Eestis endiselt EL-i üks kõrgemaid. Lisaks eeldavad säästva arengu programmi elluviimise raames

täiendavad meetmed jäätmekäitluse valdkonda, võimaldades puuetega inimeste, sh alla 18-aastaste puuetega inimeste juurdepääsu sotsiaalasutustele. (Riigikantselei, 2022)

Väärrib märkimist, et viimastel aastatel pole COVID-19 pandeemia mõjutanud mitte ainult säästva arengu programmide elluviimise tempot ja sügavust, vaid teinud ootamatuid kohandusi nende sisus. Selliste mõjude hindamine on lähituleviku väljakutse. (Riigikantselei, 2022)

„Säästev Eesti 21“ on riiklik strateegia Eesti jätkusuutliku arengust, mida praegu jälgitakse Eesti kultuuris eluvõimelise sihina lisaks 17 ülemaailmsele säästva arengu eesmärgile. 1995 aastal on võtnud riigikogu vastu säästva arengu seaduse, millest on tulnud strateegia alused, looduskeskkonna ja loodusvarade säästliku kasutamise alused. (Riigikantselei, 2022)

Riiklik arengukava „Säästev Eesti 21“ sai algatuse Keskkonnaministeeriumi koordineerimisel 2005. aastal. Tegemist on Eesti riigi ja ühiskonna arendamise strateegiaga, mille tegevuskava on 2030. aastani. Strateegia valmis spetsialistide ja huvirühmade tihedas koostöös. Strateegia poolehoiu avaldamisele eelnes põhjalik avalik arutelu. (Riigikantselei, 2022)

Strateegia aitab kaasa Eesti kestlikule arengule tänu oma sihtide ja tegevusuundadele. Strateegia sihiks on konsolideerida Eesti traditsiooniliste väärtuste säilitamise globaalsest konkurentsist tulenevad edunõuded kestliku arengu printsiibidega. Eesti säästva arengu riikliku strateegia rakendamine toimub erinevate valdkondlike strateegiate ja arengukavade kaudu, kuna sellel puudub kindlad koostatud rakendusplaan. (Riigikantselei, 2022)

Läbi säästva arengu näitajate põhjal koostatavate aruannete toimub riikliku strateegia rakendamise tulemuste jälgimine. (Riigikantselei, 2022)

SDG-d on läbivad erinevate sektorite ja riikide jaoks, need toimivad korraga nii kohalikul kui ka globaalsel tasandil. Nad pakuvad ühtset rahvusvahelist muutuste keelt, mis on arusaadav nii riiklikul kui ka rahvusvahelisel tasandil. Valitsused peavad järgima SDG standardeid ning ettevõtted, mis tegutsevad kohalikul või laiemalt rahvusvahelisel tasandil, peavad samuti seda järgima.

1.3. Säästva arengu kontseptsiooni tähtsus ettevõtlusele

Säästva arengu protsessis on üks peamisi rolle ettevõtlusel. See pole juhus, sest ettevõtlus algatab uute töökohtade loomise, aitab kaasa riigieelarve tulude maksutäiendamisele, kujundab sotsiaalset keskkonda, vastutab õigluse ja võrdsuse tagamise eest nii palgaküsimustes kui ka muudes valdkondades. Erasektor on peamine keskkonnaressursside "tarbija" ja peamine majanduskapitali generaator. Kuigi erasektor ise ei taga sotsiaalset ja majanduslikku arengut, on tal selleks märkimisväärne potentsiaal. Sellega seoses peavad ettevõtete esindajad vältimatult kaasa lööma ÜRO platvormil välja kuulutatud säästva arengu eesmärkide praktilises elluviimises. (Barkemeyer et al. 2011)

Veel mõnikümmend aastat tagasi ei pakkunud säästva arengu teemad globaalses mastaabis ettevõtete esindajatele huvi. Need küsimused tundusid olevat teisejärgulised, nende pädevus oli rohkem seotud riigiasutustega. (Thomas et al. 2015) Kuid pidades silmas kolossaalseid muutusi maailmamajanduses ja sellest tulenevalt ebastabiilsuse elemente, pakuvad säästva arengu küsimused üha enam huvi mitte ainult suurettevõtete esindajatele, vaid ka väikeettevõtluses osalejatele, kes viivad ellu üksikuid algatusi. Tänapäeval ei kahtle keegi ettevõtete vastutuse tähtsuses keskkonna- ja sotsiaalküsimustes. (Hales, 2021) Äritegevuse läbipaistvus ja seaduslikkus absoluutselt igas valdkonnas on vajalikud. Seega muutub säästva arengu peamiste eesmärkidega arvestamine äriplaneerimise rutiinseks osaks. Samal ajal peaksid ettevõtjad ja ärimehed kasumi maksimeerimise ja kulude vähendamise kõrval muretsema ka keskkonnaprobleemide ja sotsiaalse võrdsuse pärast. Lõppkokkuvõttes on selliste asjade praktiline rakendamine ettevõtte enda huvides. (Aspinall et al. 2018)

Säästva arengu programmi rakendamine avab kaubandustegevusega tegelevatele organisatsioonidele tõsiseid väljavaateid. Eelkõige on võimalus tõsta oma töötajate professionaalset taset, teenida ärikeskkonnas positiivset mainet ja kokkuvõttes suurendada tootlust, saada võimalus siseneda uutele turgudele. Seetõttu peaksid finantssektoris tegutsejad liikuma säästva arengu suunas. Ja selles on oluline roll ettevõtte raamatupidajatele. (Tsoutsoura, 2004)

1.4. Raamatupidajate panus säästva arengu eesmärkide saavutamisse

Säästva arengu protsesside raames on iga profiiliga organisatsiooni töös olulised teaduslikult põhjendatud ja hästi välja töötatud metoodilised lähenemised. Sellise töö tegemisel tuleks arvestada asjaoluga, et iga ettevõtte on keeruline süsteem, millel on palju erinevat tüüpi sise- ja väliskommunikatsiooni. (Bebbington, Unerman, 2018)

Eriti oluline on see, et sama organisatsiooni sees mõjutab süsteemi ühe komponendi kohandamine paratamatult teisi komponente. Seetõttu on säästva arengu põhimõtteid järgides kasvav vajadus uuendatud raamatupidamissüsteemi järele. See peaks olema selline süsteem, mis võtab arvesse ülalkirjeldatud seoseid. Just raamatupidamistöötajad töötavad välja teabetoodet, mida kasutavad mis tahes organisatsiooni paljud struktuuriüksused. Samas ei tohiks kvaliteetne ja asjakohane töö olla vastuolus püstitatud säästva arengu eesmärkidega. Tänapäeva hetkevajadusi arvestades läbi viidud raamatupidamistöö võimaldab meil liikuda mitte ainult ettevõtte enda, vaid ka riigi ja kogu maailma majandussüsteemi pikaajalise progressiivse arengu suunas. (Bebbington, Unerman, 2018)

Raamatupidamine on spetsiaalne infosüsteem, mis on vajalik mis tahes profiiliga organisatsiooni eduka toimimise tagamiseks. Samas on raamatupidamine ühelt poolt reguleeritud riigi poolt, teisalt aga kõige olulisem vahend nii ettevõtte sees kui ka väljaspool majandusprotsesse reguleerimisel. (CGMA, 2018)

Eeltoodu olulisust kinnitab tõsiasi, et säästva arengu teemad pakuvad järjest enam huvi erinevate ettevõtete aktsionäridele. Lisaks valmistavad tõstatatud probleemid muret organisatsioonide töötajatele, kodanikele, kaupade ja teenuste tarbijatele. Sellega seoses võib ebapiisav tähelepanu või teadmatus pikaajalise jätkusuutlikkusega seotud küsimustes avaldada väga negatiivset mõju avalikule arvamusele ettevõtte kohta isegi juhtudel, kui ärilisest küljest on see suhteliselt edukas. (Dancey, 2021)

Raamatupidamisaruandlus näib olevat oluline tegur ettevõtte säästva arengu paradigmadele keskendumise hindamisel. Kui organisatsioon ei tegele keskkonnateemadega, tagades töötajate võrdõiguslikkuse, siis ei saa selline organisatsioon pretendeerida olulisele rollile tuleviku majandussüsteemis. Kahtlemata kajastub selline hävitav poliitika raamatupidamisdokumentides. Ülemaailmse majanduskriisi kontekstis seisab omanike ja juhtide ees ülesanne vaadata üle

ettevõtete arenguväljavaated, suunates need jätkusuutliku arengu teele. Samas on vaja suurendada eraldisi sotsiaalteemadele, mis loomulikult peaks kajastuma ka raamatupidamisteenuste töös. (Dancey, 2021)

Käsitleva teema raames on eriti oluline raamatupidamine. Säästva arengu eesmärkide saavutamiseks peab raamatupidamisarvestus olema kõrge usaldusväärusega ja asjakohasusega. Vastasel juhul avaldab see negatiivset mõju ettevõtte enda majandusele, majandussüsteemile tervikuna. Organisatsiooni tulevik on ohus. (Dancey, 2021)

Teisisõnu, sotsiaalsete ja keskkonnaprobleemidega seotud ärisuundade ümberkujundamine on äärmiselt oluline. Samas tuleks maksimaalselt arvestada ettevõttes töötavate töötajate huve. (Dancey, 2021)

Säästva arengu põhimõtetele pühendunud organisatsioonis peaks raamatupidamisarvestus hõlmama tööd keskkonna- ja sotsiaalarvestusega. Peaksid olema spetsiaalsed meetodilised vahendid, mis võimaldavad tõsta nende küsimuste lahendamise rahalisest aspektist uuele tasemele. Ilma selleta ei ole säästva arengu programmi praktiline rakendamine võimalik. (CGMA, 2018)

Väärrib märkimist, et uuendatud raamatupidamissüsteemi loomiseks on vaja üle vaadata paljud traditsioonilised lähenemised, mis varem tundusid vankumatud. Eelkõige kuuluvad läbivaatamisele paljud raamatupidamisega seotud määrused ja õigusaktid. (Burritt, Schaltegger, 2021)

Säästva arengu põhimõtete praktilise rakendamise protsessi oluline osa on ettevõtte klientide huvide maksimaalne võimalik arvestamine. See asjaolu kehtib organisatsiooni kõigi töötappide kohta, alustades näiteks uue tootekontseptsiooni väljatöötamisest ning lõpetades järeleteeninduse ja toega ettevõtet usaldanud klientidele. Maksimaalne võimalik suhtlus ostjate, teenuste tarbijatega on võimalik ainult hästi üles ehitatud raamatupidamissüsteemiga, kui finantsinformatsiooni töödeldakse kiiresti, ajakohasena, kaitstes ettevõtte klientide huve. (Лабынцев, 2011)

Tõhus juhtimisstrateegia. Ettevõtte juhtkonna kõrge efektiivsus on organisatsiooni pikaajalise töö tagatis, selle jätkusuutlik areng riigi ja maailmamajanduse raames. Samas on oluline arvestada arengu pikaajalisi aspekte. Ainult sel juhul on võimalik ette näha globaalseid muutusi nii majanduslikus ja rahalises mõttes kui ka sotsiaalsete ja keskkonnaprotsesside raames. Samas

kuuluvad raamatupidaja tööülesannete hulka ettevõtte poolt elluviidavate konkreetsete keskkonna- ja sotsiaalprogrammidega seotud finantstegevuse küsimused. (Лабынцев, 2011)

Kõrgema juhtkonna, sisekontrolli ja riskikontrolli osakondade koondamine. Erinevad juhtimis- ja kontrollstruktuurid ühe organisatsiooni sees toovad paratamatult kaasa säästva arengu eesmärkide elluviimise võimatuse. Raamatupidaja oskab hinnata ja täpsustada erinevate süsteemide interaktsiooni meetodeid, võttes arvesse keskkonna- ja sotsiaalseid probleeme. (Лабынцев, 2011)

Rõhk innovatsioonil. Kui organisatsioon järgib säästva arengu teed, on äärmiselt oluline pidevalt muuta tootmis- ja organisatsiooniprotsesse, et juurutada uuenduslikke töövõtteid ja uute toodete tootmist. Raamatupidaja töö eesmärgiks on antud juhul teoreetiline finants hinnang praktiliseks rakendamiseks mõeldud uuenduste tagajärgedest. (Лабынцев, 2011)

Finantsjuhtimine. Säästva arengu põhimõtete teed järgivad ettevõtted rakendavad juhtimis- ja organisatsiooniliste otsuste tegemisel alati tõhusat ja asjakohast finantsjuhtimist. Samas on just organisatsiooni raamatupidajal peamine roll kaasaegse finantsjuhtimise põhimõtete praktilisel rakendamisel. Samal ajal viib raamatupidaja läbi: kogumist, vajaliku finantsinformatsiooni töötlemist, koostatud aruannete esitamist ettevõtte juhtkonnale, organisatsiooni tegevuse finantsaspektide planeerimist, eelarve koostamist, käimasolevate tegevuste jälgimist. (Лабынцев, 2011)

Töö inimkapitaliga. Inimkapitali potentsiaali tähtsus täna on väljaspool kahtlust. Ainult need ettevõtted, kes kohtlevad professionaalseid ja kogenud töötajaid hoolega, tegelevad õigeaegselt uute töötajate koolitamise sotsiaalsete küsimustega, saavad edukalt tegutseda riiklikul ja globaalsel turul. Raamatupidaja tööülesannete hulka kuulub töö ettevõtte personaliga töötamise majandusliku efektiivsuse hindamisel. (Лабынцев, 2011)

Strateegilise arengukava elluviimine. Ettevõtte töö planeerimine peaks olema mitte ainult lühiajaline, vaid ka pikaajaline. Strateegiline planeerimine on säästva arengu eesmärkide praktilise elluviimise seisukohalt oluline komponent (Hales, J., 2021). Samal ajal viib raamatupidaja pidevalt läbi kasutatavate vahendite efektiivsuse hindamist ettevõtte strateegiliste arengueesmärkide elluviimise seisukohalt. Selle töö raames viib raamatupidaja läbi mitmeid tegevusi: tootmiskulude analüüs, vältimatute kulude hindamine, kogunenud info lõplik töötlemine, ettevõtte juhtkonda üleandmine. (Лабынцев, 2011)

Teabe õigeaegne avaldamine ülima läbipaistvuse tagamiseks. Ettevõtte peab regulaarselt avaldama aruandeid enda säästva arengu programmide elluviimise kohta. Samal ajal koostab raamatupidaja lisaks eranditult finantsaruandlusele teavet organisatsiooni tegevuse keskkonna- ja sotsiaalsete nüansside kohta. (Лабынцев, 2011)

Seega võime ülaltoodud teoreetilise teabe analüüsi põhjal järeldada, et ÜRO säästva arengu eesmärgid on kaasaegses maailmas asjakohane paradigma, mille eesmärk on stabiliseerida sotsiaalset, majanduslikku ja poliitilist olukorda maailma kogukonnas. Eestis on kestliku arengu eesmärkide elluviimisel suhteliselt soodne olukord. Kuid on kalduvus seda protsessi aeglustada. Ettevõtetus mängib kestliku arengu eesmärkide elluviimisel Eestis erilist rolli. Tegemist on erineva suuruse ja profiiliga äriorganisatsioonidega, mis saavad anda oma panuse Eesti majanduse üldisesse arengusse. Samas on äärmiselt oluline panus, mida Eesti ettevõtete raamatupidajad saavad anda SDG-de elluviimisel konkreetsetes äriettevõtetes. Eesti organisatsioonide finantstöötajad, sealhulgas raamatupidajad, saavad tegutseda mitmeti, et Eesti majandus tervikuna jõuaks ÜRO väljakuulutatud kestliku arengu eesmärkide praktilises rakendamises uuele tasemele.

Säästva arengu programmi praktikas rakendamisel soovitatakse Eesti ettevõtete raamatupidajatel arvestada selliste tegevuste oluliste teguritega. Vajalik on edendada juhtimisstrateegia efektiivsust ettevõttes. Finantsosakondade raames ühendada tippjuhtkond, et saavutada ressursside kulutamisel maksimaalne efektiivsus. Rõhk tuleks panna uuenduslikele tööviisidele, kasutades kaasaegseid vahendeid, sealhulgas arvutitehnoloogiat. Üldiselt on oluline õigesti korraldatud finantsjuhtimine, aga ka ratsionaalne töö inimkapitaliga. Selle aspekti väärtus muutub aja jooksul üha enam, kuna püstitatud ülesannete täitmise kvaliteet sõltub suuresti ettevõtte töötajate professionaalsest pädevusest. Ja lõpuks on vaja kvaliteetset tööd, et saada usaldusväärset aruandlust, mis on piisavalt läbipaistev ja asjakohane. Kõik see võimaldab ellu viia ettevõtte strateegilist arengukava ÜRO pakutud SDG paradigma raames.

2. METOODIKA, ARUTELU JA LÕPPMÄRKUSED

See peatükk on pühendatud praktilisele osale. Jaotises “Uurimismeetodid ja valem” on välja toodud otsene uurimis meetoodika ning määratletud statistiline valim, mille alusel tulemusi arvutatakse. “Andmed ja uuringu tulemused” jaotises on välja toodud küsitluse tulemusena saadud andmed. Lisaks antakse statistiliste andmete täiemahuline analüüs koos konkreetsete väärtuste määratlusega. Lõputöö käesoleva osa eesmärk on välja selgitada Eesti ettevõtete raamatupidajate pühendumus ÜRO säästva arengu eesmärkidele.

2.1. Uurimismeetodid ja valem

Praktilise uurimis meetodina valiti Eesti erineva profiiliga ettevõtete raamatupidajate küsitlus. Kuna käesolev töö käsitleb Eesti organisatsioonide raamatupidajate pühendumist ÜRO säästva arengu eesmärkidele, on see meetod eelistatuim. Teatavasti on ÜRO säästva arengu programmi elluviimise lõpuni jäänud veel kaheksa aastat. Seetõttu on oluline välja selgitada raamatupidajate arvamused selle programmi kohta, nende töö selles suunas. Selleks on kõige sobivam küsitlusmeetod.

Küsitluses osales kümme inimest. Kõik nad töötavad raamatupidajatena Eesti ettevõtetes. Uuring viidi läbi anonüümselt, mis tähendab, et vastajate isikuandmeid ei avalikustata.

Käesoleva lõputöö raames rakendati segauuringumeetodit. See tähendab, et peale vajaliku info kogumist, tulemuste arvutamist analüüsiti nii kvantitatiivseid kui kvalitatiivseid näitajaid. Saadud kvantitatiivsed näitajad kajastuvad vastavates tulemustes, mis esitatakse nii kirjalikult kui ka illustatsioonidena. Kirjeldaval kujul on kajastatud ka Eesti ettevõtete raamatupidajate ÜRO säästva arengu eesmärkidele pühendumise kvalitatiivsed näitajad.

Intervjuu ankeedina kasutati autori enda koostatud materjali. Küsimustiku küsimused on valitud nii, et need hõlmaksid kõiki käesolevas lõputöö käsitletava teema nüansse. Eesti ettevõtete raamatupidajate töölistele e-posti aadressidele saadeti elektrooniline dokument (ankeet). Ankeet sisaldab mitmeid küsimusi raamatupidamistöö ja ÜRO säästva arengu eesmärkide vahelise seose kohta. Dokumendi alguses esitatakse üldised küsimused töötaja vanuse, positsiooni ettevõttes ja organisatsiooni mastaabi kohta. Ankeet sisaldab ka lühikest märkust küsitluse eesmärkide kohta

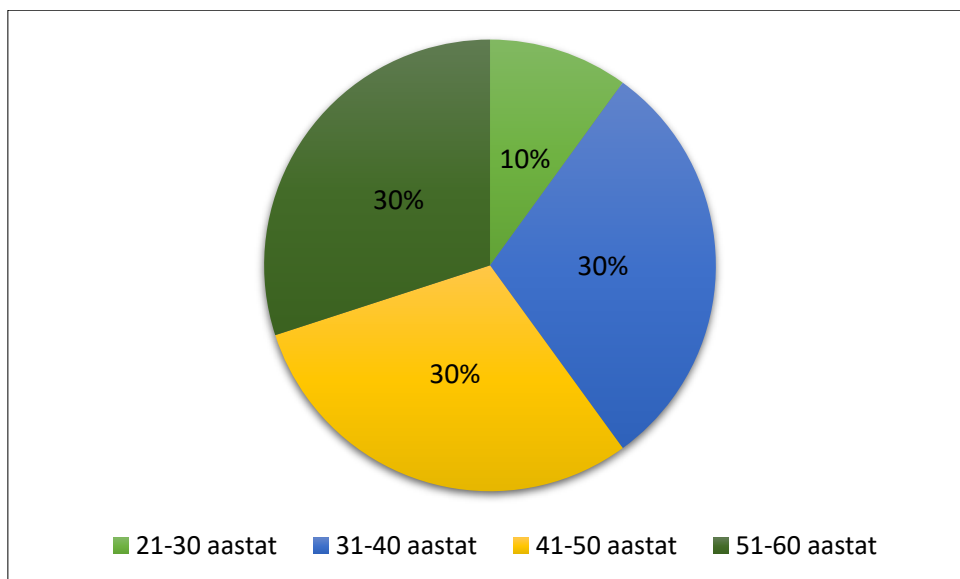
ning soovitusi küsimustiku täitmiseks. Vastusevariantidena on antud valmisvariandid, mis hõlbustavad oluliselt tööd vastajate küsimustikuga.

Mis puudutab küsimustikus esitatud küsimuste sisu, siis need viitavad erinevat tüüpi muutuvatele andmetele. Esimesed kolm küsimust käsitlevad faktilist ja demograafilist teavet. Selgub vastaja vanus, tema ametikoht, konkreetse organisatsiooni töötajate arv (küsimused 1, 2, 3). Teine küsimuste rühm on seotud hoiakute ja arvamustega seoses ÜRO säästva arengu eesmärkidega. Siin selgub, kuivõrd on Eesti ettevõtete raamatupidajad käsitletavast teemast teadlikud, selgitatakse välja nende arvamus säästva arengu põhimõtete praktilisest rakendamisest oma ettevõtetes (küsimused 4, 5, 7, 8). Kolmas küsimuste rühm on seotud käitumise ja sündmustega seoses ÜRO säästva arengu eesmärkide elluviimisega raamatupidamistöös Eesti ettevõtetes. Siin selgitatakse nende eesmärkide praktilise elluviimise astet raamatupidajate jõudude poolt (küsimused 6, 9, 10).

Ankeedi materjal on koostatud kahele lehele. Selle välimus ja sisu on toodud lisan.

2.2. Andmed ja uuringu tulemused

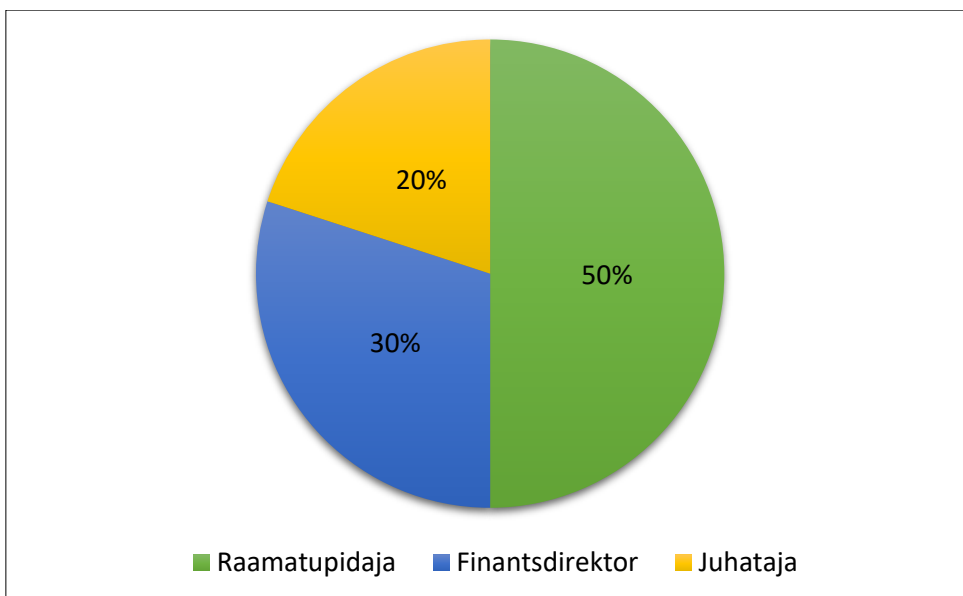
Kaugküsitluses osales kümme inimest, et selgitada välja Eesti ettevõtete raamatupidajate pühendumus ÜRO säästva arengu eesmärkidele. Tegemist on Eesti organisatsioonide töötajatega, kes täidavad oma tööülesandeid erineva profiiliga ettevõtete finantsosakondades. Vastajate vanuseline koosseis oli vahemikus 26-60 aastat. Jaotus tinglike vanuserühmade kaupa on näidatud Joonisel 2.

Joonis 2. Eesti ettevõtete küsitletud töötajate vanuserühmad

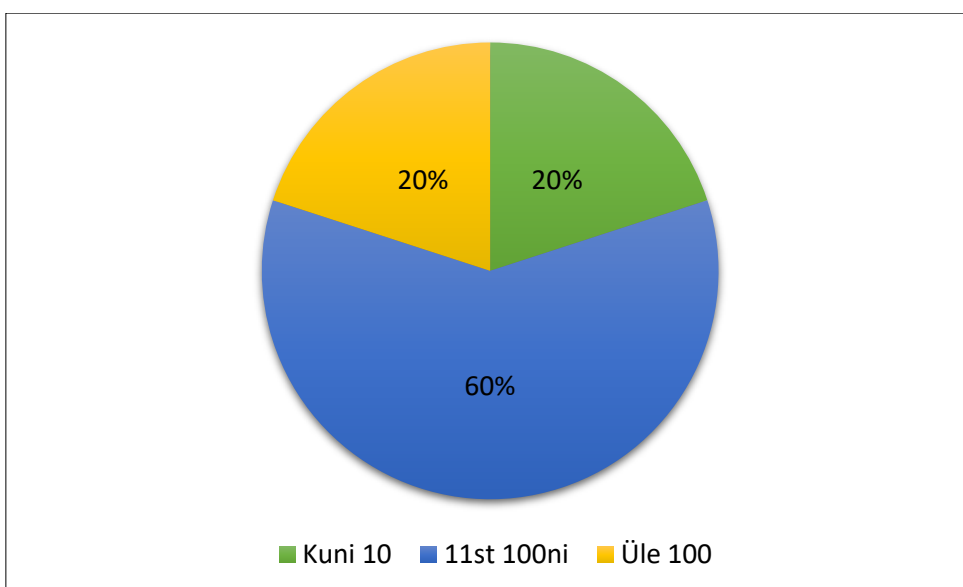
Allikas: Autorite arvutused

Küsimustikule vastanud töötajad on organisatsioonides erinevatel ametikohtadel. Mõnel juhul on need raamatupidajad ja finantsdirektorid, teistel - ettevõtete juhid. Viimasel juhul on väikesed organisatsioonid, mida võib seostada väikeettevõtete rühmaga. Sel juhul on organisatsiooni juht sageli nii omanik, direktor kui ka raamatupidaja. Vastajate jaotumist sõltuvalt ettevõttes hoitavast ametikohast illustreerib Joonis 3.

Joonis 3. Eesti ettevõtete küsitletud töötajate ametikohtade struktuur
Allikas: Autorite arvutused

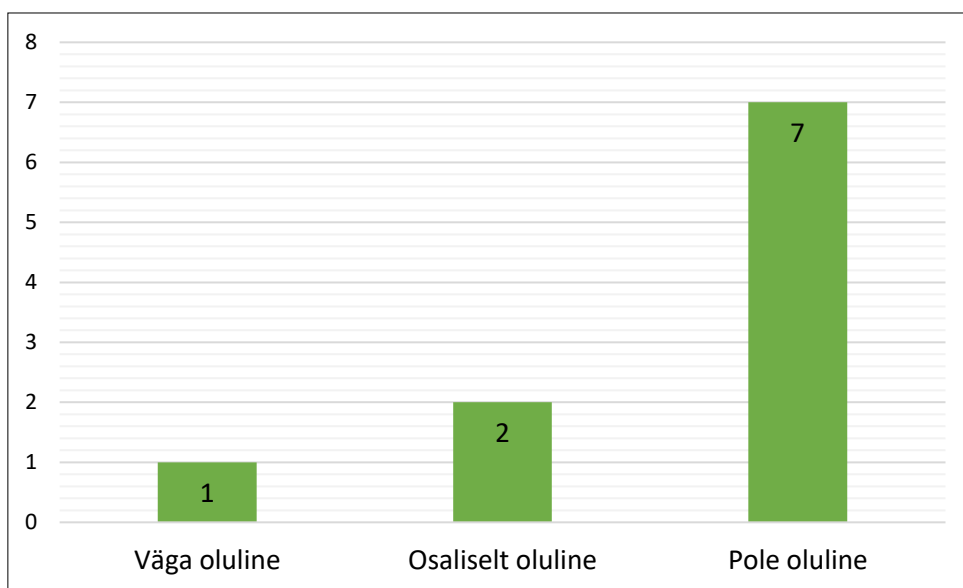
Küsitluses osalesid erinevate ettevõtete töötajad. See asjaolu on uuringu esinduslikkuse seisukohalt väga oluline, kuna ainult olulise jaotuslaiusega valim suudab tagada oluliste kvantitatiivsete näitajate tuvastamise usaldusväärsuse. Küsitluses osalenud finantstöötajad töötavad organisatsioonides, kus töötab 3 kuni 300 inimest. Vastajate jaotus tingimuslike rühmade kaupa olenevalt organisatsiooni personali suurusest on näidatud Joonisel 4.

Joonis 4. Töötajate arv ettevõtetes, kus küsitletud töötajad töötavad
Allikas: Autorite arvutused

Üks küsimustiku võtmeküsimusi oli küsimus Eesti ettevõtete töötajate teadlikkusest ÜRO säästva arengu kontseptsiooni olemasolust kuni 2030. aastani, mis sisaldab 17 eesmärki. See on tingitud asjaolust, et probleemisse suhtumise edasine analüüs oleks mõttetu, kui finantstöötajad sellest kontseptsioonist teadlikud ei oleks. Uuringu tulemused näitasid, et suurem osa raamatupidajatest ja teistest raamatupidamisega seotud spetsialistidest on teadlikud ÜRO säästva arengu eesmärkidest. Vastuste jaotus küsimusele oli järgmine: ÜRO säästva arengu kontseptsiooni olemasolust teab seitse töötajat, kolm töötajat pole sellisest kontseptsioonist varem kuulnud.

Ankeedi järgmiseks küsimuseks oli küsimus säästva arengu eesmärkide olulisuse astmest, ÜRO poolt välja kuulutatud, sellise arengu tegurist konkreetse Eesti ettevõtte jaoks, kus küsitletud töötaja töötab. Veelgi enam, sellele küsimusele vastasid ka need, kes sellistest eesmärkidest ei tea, kuid küsimustiku täielikuks täitmiseks tutvusid nad põgusalt selle teemaga. Esitatud küsimuse vastuste jaotust illustreerib Tabel 5.

Tabel 5. Vastuste jaotus säästva arengu teguri olulisuse astme kohta ettevõtte jaoks, kus töötaja töötab

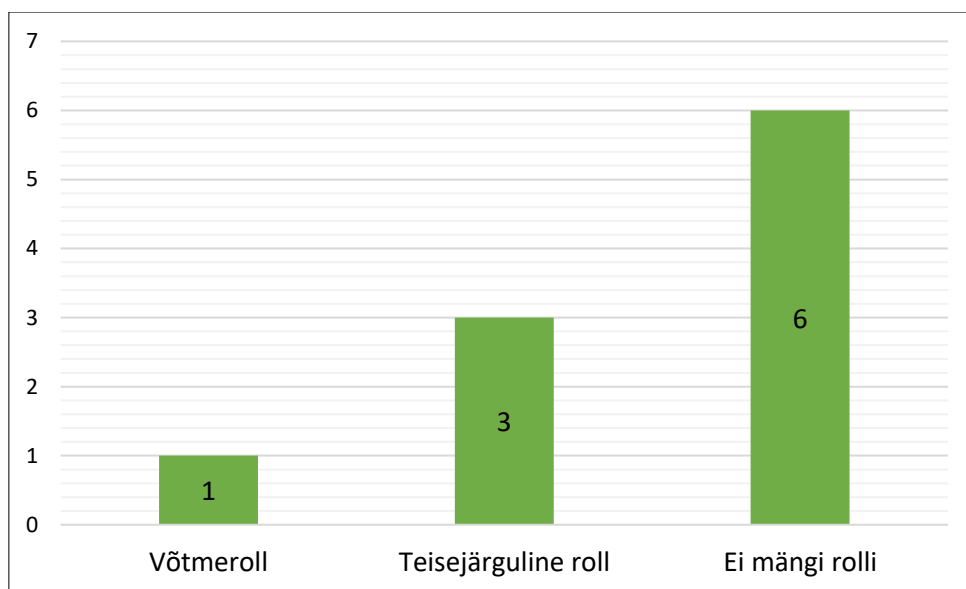
Allikas: Autorite arvutused

Küsimusele, millal säästva arengu eesmärkide saavutamisele keskendunud strateegia ettevõttes ilmus, märkis täpset varianti vaid kaks töötajat. Ühel juhul teatas sellisest strateegiast ettevõtte juhtkond 5 aastat tagasi, teisel juhul - 2 aastat tagasi. Ülejäänud 7 juhul sellist strateegiat ei teatud üldse. Nagu viimastel aastatel, mil uudne koroonaviiruse nakkuse pandeemia mõjutas tõsiselt paljusid Eesti majandusprotsesse, kujunes olukord järgmiseks. Need töötajad, kelle ettevõtetes oli

säästva arengu eesmärkide saavutamisele keskendunud strateegia, märkisid, et tegevused sellise strateegia raames olid tõsiselt kokku surutud. Ülejäänud töötajad märkisid, et pandeemiaga seotud tõsiste majandusraskuste tõttu ei räägitud jätkusuutlikkuse strateegiast. Kõik jõupingutused olid suunatud ettevõtte ellujäämise tagamisele turul.

Küsimusele, milliseid säästva arengu väärtuste levitamise seotud suundumusi peate täna kõige aktuaalsemaks, oli kõigil küsitletud töötajatel raske vastata. Näited hõlmavad vastuseid: "Ma ei tea", "Mul on raske vastata", "Ei oska öelda". Samuti on küsitletud Eesti ettevõtete töötajatel raske vastata, milliseid olulisi muutusi keskkonnas nende väärtuste mõjul täheldavad. Küsitletud töötajate sõnul on ÜRO säästva arengu eesmärgid "kaugel reaalsusest, meie igapäevatööst".

Teine oluline küsimustiku küsimus, millist rolli mängib raamatupidaja säästva arengu eesmärkide saavutamisel. Antud teema on oluline seoses raamatupidajate ja teiste Eesti ettevõtete finantsblokkide töötajate teadlikkusega säästva arengu eesmärkide praktilise elluviimise olulisusest konkreetsetes organisatsioonides. See teema on oluline raamatupidajate ja teiste Eesti ettevõtete finantsblokkide töötajate teadlikkuse arusaamise seisukohalt säästva arengu eesmärkide praktilise elluviimise olulisusest konkreetsetes organisatsioonides. Esitatud küsimuse vastuste jaotust illustreerib Tabel 6.

Tabel 6. Vastuste jaotus raamatupidajate teadlikkuse kohta oma rolli olulisusest säästva arengu eesmärkide saavutamisel
Allikas: Autorite arvutused

Küsimusele, kuidas täpselt saavad Eesti ettevõtete raamatupidajad aidata organisatsioonisiselt säästva arengu eesmärkide praktilisel elluviimisel, oli enamikul vastajatest raske vastata. Seda kommenteeris vaid kolm töötajat. Üks töötajatest märkis, et selliste eesmärkide saavutamiseks suudab ta oma tööülesandeid kvaliteetselt täita. Teine töötaja rõhutas, et kui näeb huvitavat ja kasulikku infot, teavitab ta sellest kindlasti juhatuse liikmeid. Kolmas seisukoht väljendus soovis võtta võimalikult palju kasutusele uusi arvestusmeetodeid.

Selle kohta, milliseid SDG-sid te juba rakendate, oli enamikul küsitatud Eesti ettevõtete töötajatest raske vastata. Vaid kaks inimest märkisid ära, millises suunas nad vaadeldava temaga tegelevad. Üks töötajatest märkis, et peamiseks ülesandeks on turul püsimine ja töökohtade säästmine (läbi tehtavate tööde mobiilsuse ja uute võimaluste arvestamise uutel turgudel). Teine töötaja rõhutas, et püüab kulumaterjalidega olla ettevaatlikum, et vähendada ettevõtte eelarve ressursikoormust ning aidata kaasa ratsionaalsemale tarbimisele ja keskkonnasäästlikkusele.

2.3. Tulemuste analüüs ja soovitused

2.3.1. Tulemuste analüüs

Lõputöö eelmises peatükis läbi viidud analüüs näitas, et enamik Eesti ettevõtete raamatupidajaid on säästva arengu eesmärkidest teadlikud. Mõned raamatupidajad pole nendest eesmärkidest mitte ainult teadlikud, vaid ka jagavad neid. Sellegipoolest ilmnis läbiviidud praktilise uuringu tulemusi analüüsides negatiivne tendents. See seisneb selles, et paljud Eesti ettevõtete raamatupidajad ei näe mõtet ÜRO deklareeritud säästva arengu eesmärkide praktilisel elluviimisel.

Küsitluse tulemusena saadud vastuseid analüüsides selgub, et paljud raamatupidajad peavad oma ettevõtteid väga väikeseks. Töötajad leiavad, et nende organisatsioonid ei saa tõsiselt panustada mitte ainult Eesti, vaid ka konkreetse majandussektori jätkusuutlikku arengusse. Küsitletud töötajate seas usuvad paljud, et jätkusuutlikkuse tegur ei ole oluline nende ettevõtete sees, kus nad töötavad. Seda tüüpi vastuse andis 7 inimest 10-st. Kümnest küsitletud töötajast vaid 3 näevad säästva arengu kontseptsiooni elluviimisel konkreetses organisatsioonis mingit mõtet.

Nagu uuring näitas, on paljudes Eesti ettevõtetes olukord viimastel aastatel märgatavalt halvenenud. See on suuresti tingitud uue koroonaviiruse nakkuse pandeemiast, mis on muutnud riigi senist majanduslikku tegelikkust. Paljude raamatupidajate ja finantsdirektorite sõnul on

praegu peamine eesmärk tagada ettevõtte ellujäämine turul. Säästva arengu eesmärkide praktilisest elluviimisest pole juttugi. Olukord on väga murettekitav ja viitab sellele, et enamik Eesti ettevõtete finantsosakondade töötajaid ei ole täielikult teadlikud ÜRO poolt kinnitatud säästva arengu eesmärkide praktilise elluviimise olulisusest.

Samuti selgus, et enamik Eesti ettevõtete raamatupidajaid ei jaga arvamust, et raamatupidaja töö on ettevõtte jätkusuutliku arengu eesmärkide saavutamisel oluline. Töötajad arvavad, et nende tegevus on selliste tõsiste probleemide lahendamisel väga tühine. Eesti ettevõtete raamatupidajad usuvad, et nad ei suuda paljusid asju korraga teha ning säästva arengu programmi praktiline rakendamine nende töös segab põhitöökohustuste täitmist. Praegune olukord võib olla tingitud nn "õpitud abitusest" ehk siis apaatia psühholoogilisest seisundist, mil inimene ei näe endas jõudu globaalsete ja lokaalsete protsesside mõjutamiseks. Selline olukord nõuab viivitamatut parandamist. Töötajatele on vaja selgitada nende reaalseid võimalusi osaleda säästva arengu eesmärkide elluviimise protsessides nii ettevõtete sees, kus nad töötavad, kui ka riigi, maailma majanduses.

Eelnevat kokku võttes võib tõdeda, et Eesti ettevõtete raamatupidajate pühendumus ÜRO säästva arengu eesmärkide praktilise elluviimise meetmetele on ebapiisav. See kehtib nii nende eesmärkide teadvustamise kui ka teadmise kohta, kuidas neid ettevõtte ja Eesti majanduse hüvanguks praktikas rakendada. Seetõttu tasub anda praktilisi juhiseid võimalike tegevusvaldkondade kohta, mis aitavad raamatupidajatel panustada ettevõtete jätkusuutlikku arengusse. Vaatame mitut neist valdkondadest lähemalt, lähtudes ÜRO deklareeritud SDG-dest, mis leiavad aset raamatupidaja töös.

2.3.2. Kaotada vaesus

Raamatupidaja tööks on muuhulgas pidada finantsarvestust, mis kajastaks ettevõtte asjade seisut. Arveldusosakonna töötajad tegelevad ettevõtte töötajate töötasu arvestamisega. Nende tähelepanelikkuse ja kohusetundlikkuse aste määrab suuresti organisatsioonis töötavate inimeste tasustamise õigeaegsuse ja täielikkuse. Eesti ettevõtete raamatupidajad saavad oma eeskujul järgida seadusetähte ja ennetada igasuguseid diskrimineerimisjuhtumeid töötajate töötasustamisel.

Teiseks oluliseks punktiks vaesuse kõikides vormides kaotamisel on Eesti ettevõtete finantstöötajate töö ettevõtte kulude vähendamisel. Näiteks erinevate materiaalsete ja

mittemateriaalsete ressursside kulutamise osas. Selline poliitika vabastab täiendavaid vahendeid, mida saab suunata tootmisprotsesside arendamiseks, organisatsiooni töötajate täiendavaid stiimuleid, sealhulgas materiaalses mõttes.

Üldjuhul sõltuvad ressursside õiglase jaotusega ettevõtete erinevate osakondade vahel asjad Eesti organisatsioonide raamatupidajatest. Selline töö võimaldab luua optimaalsed tingimused järkjärguliseks majandusarenguks ja selle tulemusena palgatõusuks, uute töökohtade loomiseks ja ettevõttes töötavate inimeste eluväljavaadete tekkeks. Raamatupidajad saavad teha asjakohaseid ettepanekuid organisatsiooni juhtkonnale kaalumiseks. Need ettepanekud võivad olla seotud ettevõtte materiaalse vara optimeerimisega. Pealegi on ettevõtte finantsametnik, nagu keegi teine, nendest probleemidest paremini teadlik. Vaesuse kaotamine, nagu eelpool mainitud, on tõsine ja prioriteetne ülesanne, mille lahendamine stimuleerib rahvamajanduse arengut, sealhulgas ettevõtete finantsosakondade töötajate endi huvides.

2.3.3. Sooline võrdõiguslikkus

Enamik Eesti ettevõtete raamatupidajatest on naised. Kuid sellel profiilil töötab ka väike hulk mehi. Sellega seoses on naiste diskrimineerimisega seotud teatud raskused teatud küsimustes. Eelkõige on valdavalt naismeeskondade palgaprobleem terav. Teatavasti on selline palk sageli madalam kui valdavalt meestest koosnevas töökollektiivis.

Lisaks on probleemiks ettevõtte juhtkonna soovimatus kuulata raamatupidajana töötavate naiste arvamust ettevõtte organisatsioonilistes, sotsiaal-, finants- ja tööstusküsimustes. Levinud on arvamus, et raamatupidaja töö seisneb üksnes otsuste tööülesannete täitmisel.

Seoses eelnevaga võib eeldada, et raamatupidajad saavad oma töös mõjutada hetkeolukorda. Esiteks tuleb täpselt järgida võrdse tasustamise seadusi, sõltumata ettevõtte töötaja soost. Selle teemaga on otseselt seotud organisatsiooni raamatupidamisosakonna töö. Seetõttu on raamatupidaja kohusetundliku töö tähtsust selles osas raske üle hinnata. Teiseks saavad Eesti ettevõtete raamatupidajad oma eeskujul kinni pidada soolise võrdõiguslikkuse põhimõtetest nii ametiülesannete täitmisel kui ka mitteformaalses suhtluses alluvate, kolleegide ja juhtidega.

2.3.4. Kvaliteetne haridus

Kaasava ja võrdse kvaliteediga hariduse pakkumine ning elukestva õppe võimaluste edendamine kõigile on üks peamisi tingimusi majandusliku ja sotsiaalse arengu protsessi stabiliseerimiseks. (United Nations, 2021) See ÜRO SDG kehtib peaaegu kõikidele Eesti kodanikele, sealhulgas raamatupidajatele ja teistele erineva profiiliga organisatsioonide finantstöötajatele.

Raamatupidaja, nagu iga teise finantssektori töötaja, töö on seotud teadmiste baasi pideva täiendamisega. Professionaalse tegevuse käigus tuleb pidevalt õppida midagi uut, omandada uusi pädevusi. Seetõttu on vaadeldava SDG praktilise rakendamise peamiseks suunaks tingimuste loomine raamatupidajate õigeaegseks ja täisväärtuslikuks professionaalseks arenguks Eesti ettevõtetes.

Teiseks oluliseks valdkonnaks käsitletava teema raames on kogu vajaliku dokumentatsiooni õigeaegne täitmine ja koostamine raamatupidajate poolt, mis on seotud ettevõtte töötajate täiendõppekursuste tasumisega. See punkt on väga oluline, kuna organisatsiooni edu nii siseriiklikul kui ka rahvusvahelisel turul (suure ettevõtte puhul) sõltub suuresti ettevõtte töötajate professionaalsuse tõstmise õigeaegsusest.

Ei oleks üleliigne öelda raamatupidajate poolt õigeaegsete finantsaruannete koostamise kohta, mis on seotud ettevõtte arendamiseks paljulubavate projektide elluviimisega. Selline töö võimaldab organisatsiooni juhtkonnal saada ajakohast ja usaldusväärset informatsiooni, mis on muuhulgas vajalik üksikute töötajate koolitusürituste suuna planeerimiseks. Samuti väärib märkimist, et ettevõtete otseste finantsosakondade raames on vaja rangelt järgida režiimi ja tööeeskirju.

Kuna Eesti ettevõtete raamatupidajate ja teiste finantstöötajate seas on ülekaalus naised, siis tuleb vahetult finantsosakondades tagada lastega naiste kõigi õiguste austamine, sealhulgas tööaja regulatsiooni osas. Selline meede aitab luua kõik tingimused laste täisväärtuslikuks kasvatamiseks, selleks piisava aja olemasolu, võimaluse anda oma lastele parem haridus.

2.3.5. Inimväärne töö ja majanduskasv

Jätkusuutliku, kaasava ja jätkusuutliku majanduskasvu, täieliku ja tootliku tööhõive ning kõigile inimväärse töö edendamine on oluline missioon, mis sõltub erinevatest institutsioonidest, kodanikuühiskonna organisatsioonidest ja üksikutest kodanikest (United Nations, 2015a). Oma

panuse saavad anda ka Eesti raamatupidajad. Finantstöötajad saavad aidata tõsta rahvamajanduse tootlikkust mitmekesistamise, tehnoloogilise ajakohastamise ja innovatsiooni kaudu, sealhulgas keskendudes kõrge lisandväärtusega ja töömahukatele sektoritele. See töö võib seisneda ennekõike teadusmahukate ja uuenduslike valdkondadega seotud finantsnäitajate põhjalikumas analüüsis. Kõige asjakohasema, neid punkte käsitleva finantsstrateegia väljatöötamine aitab kaasa kaasavale majanduskasvule, nii ettevõtte enda kui ka kogu Eesti majanduse jätkusuutlikule arengule.

ÜRO säästva arengu eesmärgi teine oluline valdkond on kõigile inimväärse ja hästitasustatud töö pakkumine. Eesti ettevõtete raamatupidajad saavad panustada erineval viisil. Esiteks on võimalik täita oma ametiülesandeid ülimalt kvaliteetselt, võtta kasutusele uusi finantsinformatsiooni kogumise ja töötlemise meetodeid. Need meetmed toovad kaasa erinevate ressursside ettevõttesiseses jaotuses õigeaegsuse ja kvaliteedi tõusu, palgaarvestuse adekvaatsuse. Teiseks on organisatsioonide otsuste finantsosakondade raames võimalik töö ja puhkuse ratsionaalne korraldamine. See tegur sõltub rohkem finantsosakondade juhtidest, organisatsioonide finantsdirektoritest.

Kõigile inimväärse töö pakkumine on mõeldamatu ilma teise SDGta, mida on juba eespool kirjeldatud. See tagab soolise võrdõiguslikkuse. Need eesmärgid on omavahel tihedalt seotud. Seetõttu peaksid finantsosakondade juhid raamatupidamistöö osas pöörama erilist tähelepanu töötajatele töötasu maksmise õigeaegsuse ja täielikkuse jälgimisele, sõltumata töötaja soost. Samal ajal tuleks naistele meestega võrdsel alusel tagada inimväärsed töötingimused.

2.3.6. Ebavõrdsuse vähendamine

Riigisisese ja -vahelise ebavõrdsuse taseme vähendamine on ülemaailmne ülesanne, millel on esmapilgul vähe pistmist raamatupidajate tööga Eesti ettevõtetes. Seda arvamust jagavad paljud töötajad, mida näitas ka käesoleva lõputöö raames läbi viidud küsitlus. Kuid see pole sugugi nii. Fakt on see, et ebavõrdsuse probleem avaldub eranditult kõigis Eesti ühiskonna kihtides. See probleem esineb ka paljudes Eesti ettevõtete meeskondades. Selle negatiivse nähtuse kõrvaldamiseks on vaja läbi viia seminare, seletuskõnesid ja muid sarnaseid üritusi, mille eesmärk on tõsta töötajate teadlikkust igasuguse ebavõrdsuse vastuvõetamatusest. Selline töö on väga vaearikas, kuid kannab alati vilja.

Erinevate riikide vahelise ebavõrdsuse taseme vähendamise osas saavad antud juhul oma panuse anda ka Eesti ettevõtete raamatupidajad. Kohusetundlikult ametikohustusi täites, juhtidele

asjakohaseid ja õigeaegseid aruandeid koostades saavad raamatupidajad kaasa aidata organisatsiooni haarde laiendamisele. Samas on ettevõttel võimalik näiteks siseneda uuele, rahvusvahelisele turule. On teada, et mida rohkem ettevõtteid globaalse majanduse mastaabis tegutsema hakkab, seda rohkem riike saab aktiivselt osaleda globaalse ja säästva arengu protsessis. Seega aitab raamatupidaja tulemuslik ja professionaalne töö Eesti ettevõttes mitte ainult viia organisatsiooni ÜRO SDG-dega identssele rajale, vaid aitab kaasa ebavõrdsuse vähendamisele nii riigis kui ka väljaspool.

Teine oluline punkt riigisisese ebavõrdsuse mahasurumisel on see, et raamatupidajad ei teeks oma kohustuste täitmisel järeleandmisi teatud gruppidele, ettevõtetele, üksikisikutele. Selline praktika mitte ainult ei muuda vaadeldava kestliku arengu eesmärgi saavutamist võimatuks, vaid viib lõpuks ka organisatsiooni majandusliku allakäiguni. Rääkimata sellest, et selline tegevus on seadusega maha surutud. Üldjoontes sõltub selle SDG elluviimine osaliselt ka Eesti ühiskonna üldisest konsolideerumisest, Eesti ettevõtete raamatupidajate töö efektiivsusest, professionaalsusest ja sidususest.

2.3.7. Vastutustundlik tarbimine ja tootmine

Vastutustundlik tarbimine ja tootmine – kaheteistkümnes oluline eesmärk ÜRO algatatud säästva arengu programmi raames. Vastutustundlik tarbimine ja tootmine aitavad oluliselt kaasa eri liiki ressursside ringluse ratsionaliseerimisele maailmamajanduses.

Raamatupidamisarvestuse pidamine kooskõlas kõigi vastuvõetud määrustega võimaldab korraldada ettevõtetes tootmisprotsesse võimalikult tõhusalt.

Lisaks on oluline juurutada praktikasse uued raamatupidamise automatiseeritud tööriistad (tarkvara ja riistvara). Suurima võimaliku jõudluse saavutamiseks on väga oluline kasutada olemasolevate tööriistade kõiki olemasolevaid funktsioone. Selline praktika tõstab ettevõtte efektiivsust, tuues seeläbi säästva arengu eesmärkide saavutamise hetke lähemale.

Vastutustundliku tarbimise puhul on väga oluline ka Eesti ettevõtete raamatupidajate töö. Maksimeerides raamatupidamisaruandluse efektiivsust, on ettevõtte juhtkonnal lihtsam ümber kujundada organisatsiooni tööd selliselt, et tööprotsessi kulud väheneksid. Näiteks võimaldab raamatupidaja uute automatiseeritud töövormide kasutuselevõtt loobuda füüsilisest kandjast, mis omakorda vähendab organisatsiooni ressursikulu.

Vastutustundlikku tarbimist saab propageerida ka tööprotsessi raames, puhkepausidel. Seda tava võib seostada korduvkasutatavate tööriistade, korduvkasutatavate kulumaterjalide kasutamisega.

2.3.8. Kliimameetmed

Ettevõtte raamatupidamisaruannetega töötamise, statistiliste ja tegevusdokumentide koostamise osana saab raamatupidaja koostada organisatsiooni juhtimisele väärtuslikku teavet ressursside maksumuse kohta.

Raamatupidamisaruannetes kajastatav info sisaldab andmeid näiteks ettevõtte tarbitud elektrienergia, tootmiseks kulutatud materiaalsete ressursside ja muude keskkonnamuutusega otseselt või kaudselt seotud kulude kohta. Kuna praegu globaalses mastaabis vaadeldav kliimamuutus on suuresti tingitud elektrienergia ja materjalide tootmisest tulenevatest olulistest kahjulike ainete atmosfääri paiskamisest, on vajalik selliste ressursside ratsionaalne tarbimine ettevõtete poolt. Kohusetundlikult oma kohustusi täites saab iga Eesti ettevõtte raamatupidaja anda ajakohast ja usaldusväärset teavet ettevõtte kulutatud ressursside kohta. Ja meetmed selliste ressursside kulutamise vähendamiseks aitavad lõppkokkuvõttes vähendada keskkonnamuutust.

Vajalik on kasutada kõikidele kaasaegsetele keskkonnastandarditele vastavat kontoritehnikat. See võib olla seotud selle edasise töötlemisega teiseks tooraineks või energiatarbimise vähendamisega, võimega töötada tühikäigul energiasäästurežiimis.

Teiseks oluliseks suunaks SDG saavutamisel võib olla korduvkasutatavate materjalide, tööriistade või näiteks keskkonnasõbralikest ja taaskasutatavatest materjalidest valmistatud mööbli kasutamine töö käigus.

2.3.9. Rahu, õiguskaitse ja tugevad institutsioonid

Rahumeelsete ja kaasavate ühiskondade edendamine säästva arengu nimel, õiguskaitse kättesaadavuse tagamine kõigile ning tõhusate, vastutustundlike ja kaasavate institutsioonide loomine kõigil tasanditel (United Nations, 2015a). Tegemist on järjekordse olulise SDG-ga, mille praktilisele elluviimisele saavad kaasa aidata Eesti ettevõtete raamatupidajad.

Rahumeelse ja avatud ühiskonna ülesehitamise edendamine peaks algama otse töökollektiividest, sealhulgas erineva profiiliga organisatsioonide finantsosakondadest. Õiguskaitsele võrdse ja igakülge juurdepääsu aspekt on väga oluline. See tegur kehtib kõigi organisatsiooni töötajate kohta. Raamatupidaja peab säilitama kogu aruandlusdokumentatsiooni õigeaegselt ja terviklikult, et nii ettevõtte töötajate kui ka kolmandate isikute ja kolmandate isikute nõuete korral tööandja vastu oleks võimalik saavutada õiglus kohtus.

Üldjuhul on raamatupidamisarvestuse koostamise ja koostamisega seotud raamatupidaja töö õigusemõistmise tagamise seisukohalt väga oluline. See on tingitud asjaolust, et ainult korrektselt ja täielikult koostatud finantsdokumendid võivad olla kohtuistungil juriidiliselt olulised materjalid. Raamatupidaja kutsetöö praktika loob võimalused kõikidele huvitatud isikutele võrdseks ligipääsuks õiglasele õigusemõistmisele. Eriti mis puudutab rahalisi ja materiaalseid küsimusi. Teisisõnu, kohusetundlik finantstöö toob ettevõtte, kogu Eesti ühiskonna lähemale õigusliku õigluse ideaalidele, täisväärtuslikule kodanikuühiskonnale.

2.3.10. Üleilmne koostöö eesmärkide saavutamiseks

Globaalse partnerluse põhimõtete praktilisel rakendamisel on suur tähtsus üksikute ettevõtete siseselt, sh Eestis tehtaval töö. Eriti oluline on erineva profiiliga organisatsioonide raamatupidajate töö, kuna nende töö on otseselt seotud ettevõtte vastuvõtava konkurentsivõime taseme saavutamise riigi- ja maailmaturul.

Raamatupidaja suudab raamatupidamisaruannete koostamisel, finantsdokumentatsiooniga töötades kajastada võimalikult täpselt ettevõtte hetkeseisu. See tagab nii ettevõtte juhtkonna kui ka reguleerivate riigiorganite poolt saadava teabe maksimaalse usaldusväärsuse. Selline kohusetundlik ja süsteemne raamatupidamistöö aitab ettevõtte juhtkonnal välja töötada optimaalseima strateegia pikaajaliseks arenguks. Selle tulemusena võib organisatsioon jõuda uuele tasemele. Näiteks rahvusvahelisele turule. Selline olukord on järjekordne samm ülemaailmse partnerluse tugevdamisel kõigi maailma riikide vahel.

Samuti on Eesti ettevõtte raamatupidaja poolt ajakohastatud ja õigeaegselt koostatud vajalikud dokumendid, mis edastatakse kontrollivatele riigiorganitele, tagatud vajaliku teabe kättesaadavus ametiasutustele. See asjaolu võimaldab korrektsemalt planeerida riigi majanduspoliitikat Eesti ühiskonna hüvanguks, EL-i, eranditult kõigi maailma riikide huvides.

Kaalitud soovitused on üldistatud. Praktikas tasub arvestada konkreetsete ettevõtete iseärasusi, nende tegevusala, personali ja muid olulisi tegureid. Sellegipoolest eristuvad väljatöötatud soovitused piisava universaalsusega, mis võimaldab neid kasutada Eesti ettevõtete raamatupidajate praktilises töös pea kõikjal.

KOKKUVÕTE

Käesoleva lõputöö raames tehti usaldusväärset kindlaks, et Eesti ettevõtete raamatupidajad saavad anda olulise panuse säästva arengu eesmärkide elluviimisse. Juba praegu täidavad seda vastutusrikast ja tähtsat ülesannet jõudumööda mitmed erineva profiiliga organisatsioonide finantsosakondade töötajad. Eesti ettevõtete raamatupidajad täiustavad mõnevõrra finantsaruannete koostamise meetodeid, ettevõtete finantsdirektorid võtavad kasutusele uusi teabe töötlemise viise, et saada kõige usaldusväärsem tulemus. Siiski on mitmeid probleeme, mis takistavad säästva arengu eesmärkide saavutamist. Käesoleva töö teoreetilises osas käsitleti üksikasjalikult nii SDG-sid endid kui ka nende praktilise rakendamisega seotud küsimusi erineva profiiliga ettevõtetes. Märgitakse, kuidas organisatsioonide finantsosakondade töötajad saavad eesmärkide saavutamist kiirendada. Nagu käesoleva uuringu praktiline osa näitas, ei näe kõik raamatupidajad oma potentsiaali säästva arengu eesmärkide saavutamisel. Lisaks ei tea osa töötajaid lihtsalt ÜRO säästva arengu eesmärkidest.

Isegi teades säästva arengu eesmärke, nende olulisust enda ja majanduse jaoks, suhtuvad raamatupidajad püstitatud ülesannete praktilisse elluviimisse sageli skeptiliselt. Paljud töötajad ei näe sellel mõtet ettevõtete väiksuse, kitsa fookuse jms tõttu. See olukord ei vasta päris tõele, kuna nii ettevõtete endi kui ka maailma majandussüsteemi säästva arengu eesmärkide elluviimisest sõltub ka ettevõtete finantsosakondade töötajate kohta.

Uuringu tulemuste töötlemisel selgunud olukorra põhjal töötati välja praktilised soovitused, mida saavad kasutada Eesti ettevõtete raamatupidajad. Need on vaid peamised valdkonnad, mis haakuvad nende säästva arengu eesmärkidega, mis on Eesti ettevõtete raamatupidajate ja finantsistide töös kõige aktuaalsemad. Seda nimekirja saab kindlasti laiendada ja täiendada.

SUMMARY

IMPLEMENTATION OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS IN ESTONIAN COMPANIES: AN ACCOUNTANT'S OPINION

Darja Han

This paper analyzes the theoretical aspects of the UN SDGs, as well as the practical nuances of their implementation by Estonian business. The research paper argues that the SDGs are currently the main way to stabilize the world economy and put it on the path of progressive and orderly development.

According to the author, the SDGs are fundamental areas of work for various institutions of Estonian society to achieve stability and sustainability of the process of economic and social development of the country. These facts are supported by an analysis of authoritative literature sources, our own theoretical research, and practical analysis of the situation in Estonian companies.

In addition, the importance of accountants for the implementation of the UN SDGs was emphasized. Considered the main areas in which these employees can work. This is a wide range of tasks that can be performed by any financial employee of an Estonian company, regardless of the profile of the organization. These practical recommendations for improving the actions of accountants aimed at the practical implementation of the UN SDGs are also very important.

The implementation of the UN SDGs by accountants of Estonian companies is an important work that will significantly contribute to the process of sustainable development of individual Estonian organizations, the entire economy of the country, and the global economic system.

KASUTATUD ALLIKATE LOETELU

- Adams, C. A. (2020). Accountants can help meet the Sustainable Development Goals. *Towards sustainable business*. Kättesaadav: <https://drcaroladams.net/accountants-can-help-meet-the-sustainable-development-goals/>. 13. aprill 2022
- Aspinall, N. G., Jones, S. R., McNeill, E. H., Werner, R. A., Zalk, T. (2018). Sustainability and The financial system Review of literature 2015. *Cambridge University Press*, (23)
- Barbier, E. B., Burgess, J. C. (2019). Sustainable development goal indicators: Analyzing trade-offs and complementarities. *World Development*, 122, 295-305.
- Barkemeyer, R., Holt, D., Preuss, L., Tsang, S. (2011). What Happened to the 'Development' in Sustainable Development? Business Guidelines Two Decades After Brundtland. *Sustainable Development*, 22 (1), 15-32.
- Bebbington, J., Unerman, J. (2018). Achieving the United Nations Sustainable Development Goals: An enabling role for accounting research. *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, 31(1), 2-24.
- Belmane, I., Dalhammar, C., Moora, H. (2002). Keskkonnajuhtimissüsteemi käsiraamat. Selgitusi ja nõuandeid ISO 14001 rakendamiseks. Säätva Eesti Instituut (SEI-Tallinn). IIIIEE, Lund University
- Burritt, L. R., Schaltegger, S., Christ, K., (2021). Putting the Focus on Environmental Management Accounting. *IFAC International Federation of Accountants*. Kättesaadav: <https://www.ifac.org/knowledge-gateway/contributing-global-economy/discussion/putting-focus-environmental-management-accounting?msclkid=b05d29add05a11ecb1375165549789e9>, 2. aprill 2022.
- Camacho, L. (2015). Sustainable Development Goals: Kinds, Connections and Expectations. *Journal of Global Ethics*, 11 (1), 18-23.
- Consolandi, C., Phadke, H., Hawley, J., Eccles, R. G. (2020). Material ESG Outcomes and SDG Externalities: Evaluating the Health Care Sector's Contribution to the SDGs. *Organization & Environment*, 33 (4), 511-533.
- Dancey, K. (2021). Professional Accountants Leading Reporting and Assurance on Sustainability. IFAC International Federation of Accountants. Kättesaadav: <https://www.ifac.org/knowledge-gateway/contributing-global-economy/discussion/professional-accountants-leading-reporting-and-assurance-sustainability?msclkid=ce468b49d05b11ecb7dbc3f6ac02cc30>, 2. aprill 2022.
- Diaz-Sarachaga, J. M., Jato-Espino, D., Castro-Fresno, D. (2018). Is the Sustainable Development Goals (SDG) index an adequate framework to measure the progress of the 2030 Agenda? *Sustainable Development*, 26 (6), 663-671.

- Eccles, R. G. (2015). UN Sustainable Development Goals: Good For Business. Forbes. Kättesaadav: <https://www.forbes.com/sites/bobeccles/2015/10/20/un-sustainable-development-goals-good-for-business/?sh=6c7fe90a2b50>, 22. aprill 2022.
- Financial Stability, Financial Services and Capital Markets Union. (2017). Guidelines on non-financial reporting (methodology for reporting non-financial information). –Official Journal of the European Union. Kättesaadav: https://ec.europa.eu/info/publications/non-financial-reporting-guidelines_en?msckid=b8f7eef4d04c11eca859505608ce7736, 13. aprill 2022.
- Gale, R. (2022). The war against sustainable development theory: Public interest as the ethical Order for the 2030 Sustainable Development Goals. *Geographical Research*, 60 (2), 347-357.
- Gompers, P., Ishii, J., Metrick, A. (2003). Corporate Governance and equity prices. *Quarterly Journal of Economics*, 118 (1), 107-156.
- Gupta, J., Vegelin, C. (2016). Sustainable development goals and inclusive development. *International Environmental Agreements: Politics, Law and Economics*, 16, 433-448.
- Guthrie, R. (2018). How The Global Accounting Profession Is A Catalyst For Achieving UN Sustainable Development Goals. Forbes. Kättesaadav: <https://www.forbes.com/sites/forbesfinancecouncil/2018/03/02/how-the-global-accounting-profession-is-a-catalyst-for-achieving-un-sustainable-development-goals/?sh=3b77999c49c7>
- Hales, J. (2021). The Sustainable Development Goals Are Good for Business. Brink News. Kättesaadav: <https://www.brinknews.com/the-sustainable-development-goals-are-good-for-business/>, 23. aprill 2022.
- Halisçelik, E., Soytaş, M. A. (2019). Sustainable development from millennium 2015 to Sustainable Development Goals 2030. *Sustainable Development*, 27 (4), 545-572.
- Hummels, H., Argyrou, A. (2021). Planetary demands: Redefining sustainable development and Sustainable entrepreneurship. *Journal of Cleaner Production*, 278.
- International Federation of Accountants. (2016). THE 2030 AGENDA FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT A SNAPSHOT OF THE ACCOUNTANCY PROFESSION'S CONTRIBUTION. Kättesaadav: https://www.ifac.org/system/files/publications/files/The-2030-Agenda-for-Sustainable-Development-A-Snapshot-of-the-Accountancy-Professions-Contribution-2016_0.pdf?msckid=e5d89048d05911ec8bd45bf24e134d98, 22. aprill 2022.
- Kumar, P., Ahmed, F., Singh, R. K., Sinha, P. (2017). Determination of hierarchical relationships Among sustainable development goals using interpretive structural modeling. *Environment, Development and Sustainability*, 20.
- Lans, T., Blok, V., Wesselink, R. (2014). Learning apart and together: towards an integrated competence framework for sustainable entrepreneurship in higher education. *Journal of Cleaner Production*, 62, 37-47.

- Mio, C., Panfilo, S., Blundo, B. (2020). Sustainable development goals and the strategic role of business: A systematic literature review. *Business Strategy and the Environment*, 29 (8), 3220-3245.
- Moore, L. H. (2015). Global Prosperity and Sustainable Development Goals. *Journal of International Development*, 27, 801-815.
- Nilsson, M., Chisholm, E., Griggs, D., Howden-Chapman, P., McCollum, D., Messerli, P., Neumann, B., Stevance, A. S., Visbeck, M., Stafford-Smith, M. (2018). Mapping interactions between the sustainable development goals: lessons learned and ways forward. – *Sustainability Science*, 13, 1489-103.
- Riigikantselei. (2022). Ülemaailmsed säästva arengu eesmärgid. Kättesaadav: <https://www.riigikantselei.ee/valitsuse-too-planeerimine-ja-korraldamine/valitsuse-too-toetamine/saastev-areng>, 10. aprill 2022
- Shulla, K., Voigt, B-F., Cibian, S., Scandone, G., Martinez, E., Nelkovski, F., Salehi, P. (2021). Effects of COVID-19 on the Sustainable Development Goals (SDGs). *Discover Sustainability*, 2 (1).
- Thomas, P. L., Montgomery, A. W. (2015). The Means and End of Greenwash. *Organization & Environment*, 28 (2).
- Tsoutsoura, M. (2004). Corporate Social Responsibility and Financial Performance. Berkeley: University of California. Kättesaadav: <https://escholarship.org/uc/item/111799p2>, 30. aprill 2022.
- United Nations. (2015a). The Millennium Development Goals Report. Kättesaadav: [https://www.un.org/millenniumgoals/2015_MDG_Report/pdf/MDG%202015%20rev%20\(July%201\).pdf](https://www.un.org/millenniumgoals/2015_MDG_Report/pdf/MDG%202015%20rev%20(July%201).pdf), 30. aprill 2022.
- United Nations. (2015b). Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable. Kättesaadav: <https://sdgs.un.org/2030agenda>, 30. aprill 2022.
- United Nations. (n.d.). United Nations Conference on Environment and Development, Rio de Janeiro, Brazil, 3-14 June 1992. United Nations. Kättesaadav: <https://www.un.org/en/conferences/environment/rio1992>
- United Nations. Development Goals. Kättesaadav: <https://www.un.org/sustainabledevelopment/sustainable-development-goals/>, 22. aprill 2022.
- Лабынцев, Н. Т. (2011). Роль бухгалтера в развитии устойчивой экономики (по материалам XI всемирного конгресса по бухгалтерскому образованию и исследованиям в Сингапуре и XVII всемирного конгресса бухгалтеров в Куала-Лумпур (Малайзия), проходивших в ноябре 2010 г. Финансовый менеджмент. Доступно: <https://dis.ru/library/718/28815/>

Бессонов, А. (2021). Устойчивость — новая парадигма в бизнесе, но для изменений нужно время. *Эксперт Юг*. Доступно: <https://expertsouth.ru/articles/ustoychivost-novaya-paradigma-v-biznese-no-dlya-izmeneniy-nuzhno-vremya/>. 12. aprill 2022

LISAD

Lisa 1. Intervjuu küsimused ja vastused

1. Teie vanus? 40 aastat.
2. Teie ametikoht ettevõttes? Raamatupidaja.
3. Ettevõtte suurus (töötajate arv)? 47 inimest.
4. Kas teate ÜRO säästva arengu kontseptsiooni olemasolust kuni 2030. aastani, mis sisaldab 17 eesmärki? Ei teatud, aga olen tutvunud
5. Kui oluline on säästva arengu tegur ettevõtte jaoks, kus töötate?

Väga oluline / Osaliselt oluline / **Pole oluline**

6. „Mis ajast on ettevõttel kestliku arengu eesmärkide saavutamisele keskendunud strateegia? Kuidas on viimased koroonaviiruse aastad selle sisu ja toimivust mõjutanud?“ (Бессонов, 2021)

Mul on raske vastata

7. „Milliseid säästva arengu väärtuste levitamise seotud suundumusi peate täna kõige aktuaalsemateks? Kas näete nende väärtuste mõjul keskkonnas olulisi muutusi?“ (Бессонов, 2021)

Ei saa sellele küsimusele vastata

8. Millist rolli mängib Teie arvates raamatupidaja jätkusuutliku ehk säästva arengu eesmärkide saavutamisel?

Võtmeroll / Teisejärguline roll / **Ei mängi rolli**

9. Kuidas täpselt saate aidata ettevõttel jätkusuutlikkuse eesmärgi saavutada?

Ei tea

10. Milliseid säästva arengu eesmärgi Te praegu ellu viiete?

Ei saa vastata

Lisa 2. Intervjuu küsimused ja vastused

1. Ваш Возраст? 51
2. Должность, которую вы занимаете в компании? бухгалтер
3. Величина компании (количество сотрудников)? 29
4. Знаете ли вы о существовании концепции устойчивого развития ООН на период до 2030 года, которая включает в себя 17 целей? Да слышала, и немного читала информацию
5. Насколько для компании, в которой вы работаете, значим фактор устойчивого развития?

Очень важен/ **Частично важен**/ Не важен

6. „С какого момента в вашей компании появилась стратегия, ориентированная на достижение целей устойчивого развития? Как последние коронавирусные годы повлияли на её содержание и исполнение?“ (Бессонов, 2021)
не имел никакого эффекта. Последние несколько лет были такими трудными. Мы думали только о том, как выжить.
7. „Какие тренды, связанные с распространением ценностей устойчивого развития, вы считаете сегодня наиболее актуальными? Вы видите значимые изменения среды под влиянием этих ценностей?“ (Бессонов, 2021)
Нет
8. Какую роль по вашему мнению играет бухгалтер в достижении целей устойчивого развития?

Ключевая роль/ **Второстепенная роль**/ Роли не играет

9. Как именно вы можете помочь компании в осуществлении целей устойчивого развития?
Если увижу интересную и полезную информацию, сообщу члену правления.
10. Какие цели устойчивого развития в данный момент вы уже осуществляете?
Не могу на это ответить

Lisa 3. Intervjuu küsimused ja vastused

1. Ваш Возраст?

44

2. Должность, которую вы занимаете в компании?

Финансовый директор

3. Величина компании (количество сотрудников)?

43

4. Знаете ли вы о существовании концепции устойчивого развития ООН на период до 2030 года, которая включает в себя 17 целей?

да

5. Насколько для компании, в которой вы работаете, значим фактор устойчивого развития?

Очень важен/ Частично важен/ **Не важен**

Мы не настолько масштабное предприятие, чтобы влиять в целом на экономику, социальную сферу или по вопросам окружающей среды. Решения, из этих трех областей, будут в большей мере влиять на нас только из экономического сектора.

6. „С какого момента в вашей компании появилась стратегия, ориентированная на достижение целей устойчивого развития? Как последние коронавирусные годы повлияли на её содержание и исполнение?“ (Бессонов, 2021)

В силу своей узконаправленной деятельности, мы не утверждали стратегии. Поэтому и ситуация с ковидом не влияла на нашу стратегию. Мы работали исходя из сложившихся ситуаций, решая вопросы по мере их поступления. Планирование стратегий в наше нестабильное время не дает уверенности успеха, как показывает практика – главное быть мобильными и гибкими в любой ситуации.

7. „Какие тренды, связанные с распространением ценностей устойчивого развития, вы считаете сегодня наиболее актуальными? Вы видите значимые изменения среды под влиянием этих ценностей?“ (Бессонов, 2021)

Все сферы актуальны и требуют глобального подхода и выполнение принятых решений. Я не вижу пока значимых изменений в лучшую сторону.

8. Какую роль по вашему мнению играет бухгалтер в достижении целей устойчивого развития?

Ключевая роль/ **Второстепенная роль**/ Роли не играет

Lisa 3. järg.

Своевременный анализ ситуации на основании бухгалтерских данных позволяет спланировать необходимые стратегические решения в кризисной ситуации.

9. Как именно вы можете помочь компании в осуществлении целей устойчивого развития?

Я могу качественно выполнять свои рабочие обязательства.

10. Какие цели устойчивого развития в данный момент вы уже осуществляете?

Основная задача, остаться на рынке и сохранить рабочие места, путем мобильности выполняемых работ и рассмотрению новых возможностей на новых рынках.

Lisa 4. Intervjuu küsimused ja vastused

1. Ваш Возраст? – 60
2. Должность, которую вы занимаете в компании? - руководитель
3. Величина компании (количество сотрудников)? -3
4. Знаете ли вы о существовании концепции устойчивого развития ООН на период до 2030 года, которая включает в себя 17 целей? – да, ознакомился
5. Насколько для компании, в которой вы работаете, значим фактор устойчивого развития?

Очень важен/ Частично важен/ **Не важен**

6. „С какого момента в компании появилась стратегия, ориентированная на достижение целей устойчивого развития? Как последние — коронавирусные — годы повлияли на её содержание и исполнение?“ (Бессонов, 2021)

С точки зрения здравого экономического смысла, устойчивое развитие является стержнем и необходимым условием существования любой фирмы. Устойчивое развитие с точки зрения экономики и с точки концепции ООН в реальной жизни не пересекаются. Декларация ООН – это очередное выступление за все хорошее против всего плохого и имеет значение только для самих чиновников ООН для придания себе значимости. К реальной экономике – это просто параллельный мир. Если говорим о декларации, то ни как. Ибо фактическая цена этой декларации, не подтвержденная реальной работой есть 0.

7. „Какие тренды, связанные с распространением ценностей устойчивого развития, вы считаете сегодня наиболее актуальными? Вы видите значимые изменения среды под влиянием этих ценностей?“ (Бессонов, 2021)

Декларации ООН не имеют ни малейшего значения для реальной экономики.

8. Какую роль по вашему мнению играет бухгалтер в достижении целей устойчивого развития?

Ключевая роль/ Второстепенная роль/ **Роли не играет**

9. Как именно вы можете помочь компании в осуществлении целей устойчивого развития?

Декларации ООН не имеют ни малейшего значения для реальной экономики.

10. Какие цели устойчивого развития в данный момент вы уже осуществляете?

Декларации ООН не имеют ни малейшего значения для реальной экономики.

Lisa 5. Intervjuu küsimused ja vastused

1. Ваш Возраст? 47
2. Должность, которую вы занимаете в компании? Финансовый директор
3. Величина компании (количество сотрудников)? 300
4. Знаете ли вы о существовании концепции устойчивого развития ООН на период до 2030 года, которая включает в себя 17 целей?

нет

5. Насколько для компании, в которой вы работаете, значим фактор устойчивого развития?

Очень важен/ Частично важен/ **Не важен**

6. „С какого момента в компании появилась стратегия, ориентированная на достижение целей устойчивого развития? Как последние — коронавирусные — годы повлияли на её содержание и исполнение?“ (Бессонов, 2021)

У компании его нет

7. „Какие тренды, связанные с распространением ценностей устойчивого развития, вы считаете сегодня наиболее актуальными? Вы видите значимые изменения среды под влиянием этих ценностей?“ (Бессонов, 2021)

Не могу сказать

8. Какую роль по вашему мнению играет бухгалтер в достижении целей устойчивого развития?

Ключевая роль/ Второстепенная роль/ **Роли не играет**

9. Как именно вы можете помочь компании в осуществлении целей устойчивого развития?

Не могу сказать

10. Какие цели устойчивого развития в данный момент вы уже осуществляете?

Никакие

Lisa 6. Intervjuu küsimused ja vastused

1. Teie vanus? 39 aastat.
2. Teie ametikoht ettevõttes? finantsdirektor
3. Ettevõtte suurus (töötajate arv)? 120.
4. Kas teate ÜRO säästva arengu kontseptsiooni olemasolust kuni 2030. aastani, mis sisaldab 17 eesmärki? Jah, olen tutvunud
5. Kui oluline on säästva arengu tegur ettevõtte jaoks, kus töötate?

Väga oluline / Osaliselt oluline / Pole oluline

6. „Mis ajast on ettevõttel kestliku arengu eesmärkide saavutamisele keskendunud strateegia? Kuidas on viimased koroonaviiruse aastad selle sisu ja toimivust mõjutanud?“ (Бессонов, 2021)

Meie ettevõtte juba peagi viis aastat rakendab SAE igapäevases praktikas. Koroonaviiruse pandeemia on tingimata mõjutanud seda, kuid ajaga oleme sellega kohanenud.

7. „Milliseid säästva arengu väärtuste levitamisega seotud suundumusi peate täna kõige aktuaalsemateks? Kas näete nende väärtuste mõjul keskkonnas olulisi muutusi?“ (Бессонов, 2021)

Kõik eesmärgid on aktuaalsed ning peavad olema täidetud

8. Millist rolli mängib Teie arvates raamatupidaja jätkusuutliku ehk säästva arengu eesmärkide saavutamisel?

Võtmeroll / Teisejärguline roll / Ei mängi rolli

9. Kuidas täpselt saate aidata ettevõttel jätkusuutlikkuse eesmärgi saavutada?

Püüdma võimalusel sisendada finantsarvestuse uued meetmed

10. Milliseid säästva arengu eesmärgi Te praegu ellu viite?

Püüdes vähendada ettevõtte eelarve ressursikoormust ning aidata kaasa ratsionaalsemale tarbimisele ja keskkonnasäästlikkusele

Lisa 7. Intervjuu küsimused ja vastused

1. Teie vanus? 36 aastat.
2. Teie ametikoht ettevõttes? raamatupidaja.
3. Ettevõtte suurus (töötajate arv)? 20 inimest.
4. Kas teate ÜRO säästva arengu kontseptsiooni olemasolust kuni 2030. aastani, mis sisaldab 17 eesmärki?
Ei, pole kuulnud
5. Kui oluline on säästva arengu tegur ettevõtte jaoks, kus töötate?
Väga oluline / Osaliselt oluline / **Pole oluline**
6. „Mis ajast on ettevõttel kestliku arengu eesmärkide saavutamisele keskendunud strateegia? Kuidas on viimased koroonaviiruse aastad selle sisu ja toimivust mõjutanud?“ (Бессонов, 2021)
Meie ettevõtte seda strateegiat ei rakenda.
7. “Milliseid säästva arengu väärtuste levitamisega seotud suundumusi peate täna kõige aktuaalsemateks? Kas näete nende väärtuste mõjul keskkonnas olulisi muutusi?“ (Бессонов, 2021)
Ei saa vastata
8. Millist rolli mängib Teie arvates raamatupidaja jätkusuutliku ehk säästva arengu eesmärkide saavutamisel?
Võtmeroll / Teisejärguline roll / **Ei mängi rolli**
9. Kuidas täpselt saate aidata ettevõttel jätkusuutlikkuse eesmärke saavutada?
Olen arvamusel, et minu eriala pole sellega otseselt seotud
10. Milliseid säästva arengu eesmärke Te praegu ellu viite?
Ei saa vastata

Lisa 8. Intervjuu küsimused ja vastused

1. Teie vanus? 47 aastat.
2. Teie ametikoht ettevõttes? raamatupidaja.
3. Ettevõtte suurus (töötajate arv)? 15.
4. Kas teate ÜRO säästva arengu kontseptsiooni olemasolust kuni 2030. aastani, mis sisaldab 17 eesmärki?
Olen lugenud.
5. Kui oluline on säästva arengu tegur ettevõtte jaoks, kus töötate?
Väga oluline / Osaliselt oluline / **Pole oluline**
6. „Mis ajast on ettevõttel kestliku arengu eesmärkide saavutamisele keskendunud strateegia? Kuidas on viimased koroonaviiruse aastad selle sisu ja toimivust mõjutanud?“ (Бессонов, 2021)
Ei saa öelda
7. „Milliseid säästva arengu väärtuste levitamisega seotud suundumusi peate täna kõige aktuaalsemateks? Kas näete nende väärtuste mõjul keskkonnas olulisi muutusi?“ (Бессонов, 2021)
Ei saa öelda
8. Millist rolli mängib Teie arvates raamatupidaja jätkusuutliku ehk säästva arengu eesmärkide saavutamisel?
Võtmeroll / **Teisejärguline roll** / Ei mängi rolli
9. Kuidas täpselt saate aidata ettevõttel jätkusuutlikkuse eesmärgi saavutada?
Ei tea
10. Milliseid säästva arengu eesmärgi Te praegu ellu viite?
Ei viigi

Lisa 9. Intervjuu küsimused ja vastused

1. Teie vanus? 58 aastat.
2. Teie ametikoht ettevõttes? Juhataja.
3. Ettevõtte suurus (töötajate arv)? 7.
4. Kas teate ÜRO säästva arengu kontseptsiooni olemasolust kuni 2030. aastani, mis sisaldab 17 eesmärki? Jah
5. Kui oluline on säästva arengu tegur ettevõtte jaoks, kus töötate?

Väga oluline / Osaliselt oluline / **Pole oluline**

6. „Mis ajast on ettevõttel kestliku arengu eesmärkide saavutamisele keskendunud strateegia? Kuidas on viimased koroonaviiruse aastad selle sisu ja toimivust mõjutanud?“ (Бессонов, 2021)

Meil seda ei ole

7. „Milliseid säästva arengu väärtuste levitamise seotud suundumusi peate täna kõige aktuaalsemateks? Kas näete nende väärtuste mõjul keskkonnas olulisi muutusi?“ (Бессонов, 2021)

Ei oska öelda

8. Millist rolli mängib Teie arvates raamatupidaja jätkusuutliku ehk säästva arengu eesmärkide saavutamisel?

Võtmeroll / Teisejärguline roll / **Ei mängi rolli**

9. Kuidas täpselt saate aidata ettevõttel jätkusuutlikkuse eesmärgi saavutada?

Ei tea

10. Milliseid säästva arengu eesmärgi Te praegu ellu viite?

Ei tea

Lisa 10. Intervjuu küsimused ja vastused

1. Teie vanus? 30 aastat.
2. Teie ametikoht ettevõttes? raamatupidaja.
3. Ettevõtte suurus (töötajate arv)? 70 in.
4. Kas teate ÜRO säästva arengu kontseptsiooni olemasolust kuni 2030. aastani, mis sisaldab 17 eesmärki? Jah
5. Kui oluline on säästva arengu tegur ettevõtte jaoks, kus töötate?
Väga oluline / **Osaliselt oluline** / Pole oluline
6. „Mis ajast on ettevõttel kestliku arengu eesmärkide saavutamisele keskendunud strateegia? Kuidas on viimased koroonaviiruse aastad selle sisu ja toimivust mõjutanud?“ (Бессонов, 2021)
Nagu ma tean ettevõtte seda strateegiat hakkas rakendama 2 aastat tagasi. Ei oska täpselt öelda.
7. „Milliseid säästva arengu väärtuste levitamisega seotud suundumusi peate täna kõige aktuaalsemateks? Kas näete nende väärtuste mõjul keskkonnas olulisi muutusi?“ (Бессонов, 2021)
Ei saa sellele vastata
8. Millist rolli mängib Teie arvates raamatupidaja jätkusuutliku ehk säästva arengu eesmärkide saavutamisel?
Võtmeroll / Teisejärguline roll / **Ei mängi rolli**
9. Kuidas täpselt saate aidata ettevõttel jätkusuutlikkuse eesmärgi saavutada?
Ei tea
10. Milliseid säästva arengu eesmärgi Te praegu ellu viiete?
Ei saa sellele vastata

Lisa 11. Lihtlitsents

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja lõputöö üldsusele kättesaadavaks tegemiseks¹

Mina, Darja Han

1. Annan Tallinna Tehnikaülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose

Säästva arengu eesmärkidesse elluviimine Eesti ettevõtetes raamatupidaja pilgu läbi

mille juhendaja on Natalie Aleksandra Gurvitš-Suits

1.1 reprodutseerimiseks lõputöö säilitamise ja elektroonse avaldamise eesmärgil, sh Tallinna Tehnikaülikooli raamatukogu digikogusse lisamise eesmärgil kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;

1.2 üldsusele kättesaadavaks tegemiseks Tallinna Tehnikaülikooli veebikeskkonna kaudu, sealhulgas Tallinna Tehnikaülikooli raamatukogu digikogu kaudu kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni.

2. Olen teadlik, et käesoleva lihtlitsentsi punktis 1 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.

3. Kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse seadusest ning muudest õigusaktidest tulenevaid õigusi.

_____ (kuupäev)

¹ Lihtlitsents ei kehti juurdepääsupiirangu kehtivuse ajal vastavalt üliõpilase taotlusele lõputööle juurdepääsupiirangu kehtestamiseks, mis on allkirjastatud teaduskonna dekaani poolt, välja arvatud ülikooli õigus lõputööd reprodutseerida üksnes säilitamise eesmärgil. Kui lõputöö on loonud kaks või enam isikut oma ühise loomingulise tegevusega ning lõputöö kaas- või ühisautor(id) ei ole andnud lõputööd kaitsvale üliõpilasele kindlaksmääratud tähtjaks nõusolekut lõputöö reprodutseerimiseks ja avalikustamiseks vastavalt lihtlitsentsi punktidele 1.1. ja 1.2, siis lihtlitsents nimetatud tähtaja jooksul ei kehti.